

Kangasalan kaupunki

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2023-2025



Sisällys

Sisällys	2
1 Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
2 Kangasalan kaupunkistrategia.....	5
2.1 Kangasalan kaupunkistrategia vuoteen 2029	5
2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten ja Kangasalan Vesi -liikelaitoksen strategiset tavoitteet vuonna 2023.....	9
3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat	11
3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä.....	11
3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät	12
3.3 Talousarvion sitovuustaso	20
3.3.1 Sitovat määräraha-arviot TA2023	21
3.4 Tilivelvollisuus	22
4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain ja Kangasalan Vesi -liikelaitos	24
4.1 Strateginen johto	26
4.2. Kangasalan kaupunkikonserni	32
4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023.....	33
4.4 Sivistyskeskus	44
4.5 Tekninen keskus	51
5 Tuloslaskelma	58
6 Investoinnit palvelukeskuksittain	61
7 Rahoituslaskelma	63
8. Liitteet.....	66
8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituet ja avustukset	66
8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet	68
8.3 Henkilöstömuutokset talousarviovuodelle 2023 ja taloussuunnitelmavuosille 2024-2025.....	70
8.4 Tietoja konserniyhtiöistä.....	78
8.5 Investointien hankeluettelo	92
8.6 Kangasalan Vesi -liikelaitos	99
8.6.1 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tuloslaskelma TA2023-TS2025.....	102
8.6.2 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen investoinnit TA2023-TS2025	103
8.6.3 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen rahoituslaskelma TA2023- TS2025	105

1 Kaupunginjohtajan katsaus



Uudistuvan ja investoivan kaupungin talousarvion äärellä

11.10.2022

Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2024-2025 taloussuunnitelman tekeminen on ollut vuosikymmenten suurimman julkishallinnon uudistuksen valmistelua: kaupungin talousarviosta poistuu sosiaali- ja terveystalouden järjestämiseen liittyvät tehtävät ja eurot. Tilalle tulee tiiviin ja vaikuttavan yhteistyön tekeminen Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa ja uudet hyvinvoinnin rakenteet kaupungissa.

Kaupungin kasvu on positiivinen asia – jopa siinä määrin, että on syytä opetella uutta puheenpartta talousarvion valmistelun äärellä. Kasvun ja kaikki siihen liittyvät lisäpanostukset palveluihin ja rakentamiseen kun voi nähdä myös myönteisten silmälasien läpi. On nimittäin niin, että näiden kasvuun liittyvien asioiden ratkominen on perusluonteeltaan myönteistä ja jokainen lisääntyvä euro kertoo kaupunkimme vetovoimasta, elinvoimasta ja kilpailukyvyistä. Kasvavan kaupungin tuottavuuden ja tehokkuuden kehittäminen on myös monin tavoin helpompaa kuin vähenevän väestökierteen kuntien tilanteissa. Meidän tulee alati hakea aiempaa parempia tapoja toimia, yhdellä toimintaan sijoitetulla eurolla tulisi saada aikaan koko ajan ja yhä enemmän vaikuttavuutta.

Kangasalan kaupunki on valtuuston vahvasti strategiallaan johtama kaupunki. Kaikki talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet on johdettu kaupunkistrategiasta. Talousarvioprosessissa strategia muuttuu askel askeleelta eläväksi, edeten kohti konkreettista tavoitteen asetantaa ja muuttuu lopulta käytännön teoiksi kunkin lautakunnan hyväksymässä käyttösuunnitelmassa.

Vuodelle 2023 olemme asettaneet kaikille palvelukeskuksille yhteiseksi tavoitteeksi elinvoiman edistämisen ja harrastavan ja liikkuvan kaupungin tavoitteet. Näissä tavoitteissa näkyy uuden strategian painopisteiden toteuttaminen viiveettä. Elinvoiman edistämisessä teemme päämäärätietoista työtä esimerkiksi uusien elinkeinoalueiden kehittämiseksi ja liikkuvan ja harrastavan Kangasalan tavoitteilla varmistamme kaupunkimme houkuttelevuutta ja pehmeää vetovoimaa, tehden tekoja jotka tuntuvat ja näkyvät asukkaidemme arjessa mm. uusina liikuntapaikkoina ja mahdollisuuksina toteuttaa itseään.

Kangasalan kaupungin talous käytännössä pienenee liki puolet sosiaali- ja terveystalouden siirtyessä hyvinvointialueelle. Vuoden 2023 talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 23,4 miljoonaa euroa ja toimintatuotot kasvavat noin 2,5 milj. euroa. Ulkoiset toimintakulut ovat 111,7 miljoonaa euroa ja henkilöstökulut ovat 59,3 milj. euroa. Kangasalan tuloveroprosentti on ensi vuonna 8,36 veroprosenttileikkauksen jälkeen. Talousarvio ei sisällä veroperustemuutoksia. Verotulot ovat yhteensä 80,5 miljoonaa euroa ja valtionosuudet ovat 26,3 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos on vuonna 2023 noin 1,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Suunnitelmavuosien tilikaudet ovat alijäämäisiä, mutta niihin sisältyy olennaisia epävarmuustekijöitä.

Talousarviovuodet ovat tulevaisuusinvestointien aikaa. Lamminrahkan rakennushankkeiden lisäksi merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2023 ovat Ruutanan koulu, Pikkolan pienten lasten yksikkö, Lemetyn liikennealueet, Kuhmalahden koulun rakentaminen sekä Kyötikkälän ja Suoraman kenttä.

Konserninäkökulma huomioidaan vahvasti talousarvioasiakirjassa. Valtuusto asettaa kaupungin omistamille yhtiöille yhä tarkemmin asetettuja tavoitteita ja kukin yhtiö kertoo toimenpiteensä omistajan asettamien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Talousarviovalmisteluprosessi on ollut Kangasalan tapaan osallistava. Mahdollisuuksia saada tietoa, kysyä ja vaikuttaa on lukuisia talousarvioprosessin edetessä. Vaalimme keskustelua niin valmistelevan organisaation sisällä kuin asiaa eri tavoin käsittelevissä toimeenpäämissäkin. Lautakunnat käsittelevät talousarviota useamman kerran ennen ehdotuksensa tekemistä. Työskentely lautakunnissa oli jälleen erinomaista ja lämpimät kiitokset ansaitsevaa.

Kangasala menestyy edelleen erinomaisesti, mutta menestyksemme ei ole itsestäänselvyys. Sen eteen on tehtävä joka päivä työtä, kyettävä reagoimaan tarvittaessa nopeasti ja rakennettava Kangasalasta päivä päivältä yhä parempaa asuinympäristöä. Siihen yhteiseen rakentavaan työhön ja positiiviseen viestintään tarvitaan meistä jokaista, niin kaupungin työntekijöitä, luottamushenkilöitä kuin asukkaitakin. Rakennetaan siis yhdessä joka päivä Kangasalaa vahvistavaa Kangasala-henkeä, houkuttelevuuttamme yhdessä rakentaen.

Kiitän lämpimästi kaupungin henkilöstöä ja luottamushenkilöitä talousarvion erinomaisesta valmistelusta kaikissa sen eri vaiheissa. Rakennetaan yhdessä, visiomme mukaisesti, Kangasalasta hyvinvoiva ja kehittyvä kesäpäivän kulttuurikaupunki. Yksinkertaisesti sanoen, vaatimattomasti paras.

Oskari Auvinen, kaupunginjohtaja

2 Kangasalan kaupunkistrategia

2.1 Kangasalan kaupunkistrategia vuoteen 2029



1. Elinvoiman edellytykset kunnossa

- 1.1 Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi
- 1.2 Vastaamme ripeästi yritysten toimipaikka- ja tonttitarpeisiin
- 1.3 Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa
- 1.4 Hyödynnämme keskeistä sijaintia vetovoimaisella Tampereen kaupunkiseudulla
- 1.5 Kehitämme liikenneverkkoa
 - Käynnistämme raideliikennehankkeita.
 - Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa.
 - Osallistumme valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen
- 1.6 Kehitämme seudullisessa yhteistyössä matkailupalveluja ja mahdollistamme kasvun
- 1.7 Keskitymme työllisyydenhoitoon seudullisesti ja omin toimin
- 1.8 Tuemme yrityksiä osaavan työvoiman saamisessa
- 1.9 Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä



2. Hiilineutraali ja kestävä tulevaisuuden kaupunki

- 2.1 Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen
- 2.2 Saavutamme hiilineutraalisuustavoitteen kannustamalla asumaan, elämään ja yrittämään kestävästi ja hiilineutraalisti
- 2.3 Ehkäisemme ilmastonmuutosta kulkutapamuotoihin vaikuttaen ja kestävää liikkumista edistäen
 - Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama
 - Parannamme kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia
- 2.4 Turvaamme lähiluonnon monimuotoisuuden samalla luontopalveluja kehittäen
- 2.5 Maankäytössä huomioidaan hiilinielut, luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset



3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset

- 3.1 Monipuolinen kesäpäivän kulttuurikaupunki: liikuntaa, harrastusmahdollisuuksia, taidetta, tapahtumia ja museoita sekä kirjastopalveluita.
- 3.2 Hyödynnämme historiaamme ja tunnettavuuttamme
- 3.3 Toivotamme tapahtumat tervetulleiksi kaupunkiympäristöömme, julkinen tila on avoin
- 3.4 Vahvistamme terveyden vaalimista
- 3.5 Edistämme ikäihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua
- 3.6 Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä lieveilmiöineen
- 3.7 Tuemme lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä
- 3.8 Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi



4. Kasvun ja oppimisen edelläkävijä

- 4.1 Kasvatamme lapsia ja nuoria paikalliset juurensa tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi sekä tulevaisuuteen suuntautuviksi
- 4.2 Kasvatamme toisia kunnioittavia, suvaitsevia, sivistyneitä ja kansainvälisiä ihmisiä
- 4.3 Yhteisöllisyyttä vahvistamalla ennaltaehkäisemme kiusaamista
- 4.4 Profiloidumme monipuolisesti 2. asteen opintojen, työelämäyhteyksien ja yrittäjyyskasvatuksen kaupunkina
- 4.5 Mahdollistamme oppimisen kaiken ikäisille
- 4.6 Tiedostamme koulutuksen tuen tarpeen ja mahdollistamme laadukkaan opetuksen
- 4.7 Tarjoamme turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt



5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

- 5.1 Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona
- 5.2 Kehitämme houkuttelevia retkeilyreittejä ja virkistysalueita
- 5.3 Mahdollistamme monipuolista harrastustoimintaa
- 5.4 Teemme monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa
- 5.5 Vahvistamme harjujen ja näkötorien tunnettavuutta ja hyödynnämme harjuja virkistys- ja luontokohteena
- 5.6 Käytämme järviluontoa monipuolisesti matkailun, vapaa-ajan ja harrastamisen kohteena



6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

- 6.1 Ylläpidämme ja vahvistamme kaupungin hyvää imagoa työnantajana työvoimasta kilpailtaessa
- 6.2 Työpäivä Kangasalla vahvistaa hyvän piiriä
- 6.3 Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä
- 6.4 Korostamme osaamisen johtamista ja osaamistarpeiden ennakointia
- 6.5 Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
- 6.6 Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen



7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

- 7.1 Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme
- 7.2 Kuulemme palautteen ja kehitämme asiakaskokemusta
- 7.3 Edistämme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, yhtenä painotuksena perheiden ja vanhemmuuden tukeminen
- 7.4 Lisäämme avustuksilla ja yhteistyöllä kolmannen sektorin vaikuttavuutta
- 7.5 Edistämme esteettömyyttä palveluissa, suunnittelussa ja rakentamisessa
- 7.6 Lisäämme sähköisiä palveluita kaupunkilaisille
- 7.7 Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia



8. Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu

- 8.1 Kehitämme yhtä aikaa sekä kaupunkia että maaseutua
- 8.2 Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa
- 8.3 Vahvistamme asumista ja yrittämistä maaseudulla
- 8.4 Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä
- 8.5 Profiloitumme laadukkaana ruoan ja elintarviketuotannon alueena



9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

9.1 Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa

9.2 Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle uudistamme toimintaamme ja talouttamme tuottavaksi ja tehokkaaksi

9.3 Mitoitamme palvelutuotantomme ja -verkkomme ennakoivasti

9.4 Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella

9.5 Kaikella omistuksella on oltava tarkoitus ja tavoite

9.6 Hyödynnämme tarkoituksenmukaisesti oikeaa tuotantotapaa toiminnassamme

9.7 Huolehdimme edunvalvonnasta kattavasti

9.8 Olemme rohkeita, sallimme erehtymisen, opimme virheistä

2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten ja Kangasalan Vesi-liikelaitoksen strategiset tavoitteet vuonna 2023

Palvelukeskusten ja Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhteiset strategiset tavoitteet vuonna 2023

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa ja 5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

Lisäksi palvelukeskuksilla on ollut mahdollista valita itse 2-4 muuta strategista tavoitetta:

Strateginen johto

	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Sivistyskeskus

	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

Tekninen keskus



2. Hiilineutraali ja kestävän tulevaisuuden kaupunki



7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

Kangasalan Vesi -liikelaitos



9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat

3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarvot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talousenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät

3.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 prosenttia vuonna 2022. Tuotanto on kehittynyt alkuvuonna 2022 suotuisasti ja myös työllisyys on jatkanut nopeaa kasvuaan. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on nostanut energian, raaka-aineiden sekä ruuan hintoja hyvin nopeasti. Kuluttajahintojen nousun arvioidaan leikkaavan kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi vuoden 2022 lopulla ja vuoden 2023 alkupuolella. Myös Suomen ulkomaankaupan näkymät ovat heikentyneet merkittävästi sodan myötä. Venäjän osuus Suomen viennistä ja tuonnista on puollittunut hyökkäyksen alun jälkeen, mutta kauppa ei kuitenkaan ole vielä loppunut.

Menetetyn Venäjän kaupan korvaamista hidastavat Euroopan heikentyneet talousnäkymät, ja viennin kasvun arvioidaan jäävän vaisuksi. Lisäksi lisääntynyt epävarmuus siirtää investointeja tulevaisuuteen. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin vuonna 2023 ja toipuu hivenen 1,4 prosentin kasvuun vuonna 2024. Vuosina 2025–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan noin 1,4 prosenttia vuosittain. Tällä hetkellä, eli loppuvuodesta 2022 oletetaan, että elokuun alussa vuonna 2022 voimaan tulleet Venäjään kohdistetut pakotteet jäävät voimaan. Rajoitteiden suoria vaikutuksia suurempia ovat kuitenkin epäsuorat vaikutukset, kuten hintojen nousu.

Koronavirus ei ole poistumassa ja uusia tautitapauksia ilmenee yhä, mutta ennusteissa oletetaan, että covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi ei tehdä sellaisia rajoituksia, joilla olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Vahva talous- ja työllisyyskehitys ovat pienentäneet koronaepidemian julkiseen talouteen synnyttämää mittavaa epätasapainoa. Julkinen talous kohenee vielä vuonna 2022 verotulojen voimakkaan kasvun siivittämänä. Alijäämän pienenemistä edesauttaa myös covid-19-tukitoimien väheneminen. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kohosi korkealle tasolle covid-19-epidemian vuoksi eikä ole palautunut kriisiä edeltäneelle tasolle. Velkasuhteen kasvu kuitenkin taittui hetkellisesti vuonna 2021. Julkisen velkasuhteen väliaikaiseen tasaantumiseen vaikuttaa nimellisen BKT:n suotuisa kasvu. Valtionhallinnon, paikallishallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä pysyy mittavana, joten velkasuhde alkaa kivuta uudelleen ylöspäin vuodesta 2023 lähtien. Alijäämien lisäksi velkasuhdetta kasvattavat lähivuosina myös korkomenot.

3.2.2 Julkisen talouden näkymät syksyllä 2022

Kuntatalouden kustannuksiin kohdistuu syksyllä 2022 kovia paineita. Julkisen sektorin palvelut ovat työvoimavaltaisia, joten kesäkuun alussa kunta-alalle sovitun virka- ja työehtosopimuksen kustannusvaikutuksilla on suuri merkitys tulevien vuosien menopaineisiin. Sopimus on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan, mutta sen päälle tulee vielä monivuotinen alan palkkarakenteita uudistava kehittämisohjelma.

Kustannuspaineita aiheuttavat myös odotettua korkeampana pysyttelevä hintojen nousu sekä siihen liittyvä korkotason nousu. Kehitysarvioissa kuntien kustannuspaineita kuvaavat ennusteet, kuten peruspalveluiden hintaindeksi, ovat nousseet reippaasti. Samaan aikaan kuntataloudessa ja laajemmin koko julkisessa taloudessa on tapahtunut verotulojen odotettua voimakkaampaa vahvistumista. Kun vielä vuosi sitten kuntatalouden tilan ennakoitiin heikkenevän vuonna 2022 selvästi, nyt kunnallis- ja yhteisöverojen vahva kehitys on paikannut tilanteen. Vuoden 2022 tunnuslukuja erityisesti toiminnan ja investointien rahavirran osalta kaunistaa myös Helsingin kaupungin liikennelaitoksen yhtiöittäminen.

Vuonna 2023 talous kasvaa vaimeasti ja työllisyys heikkenee, joten julkisen talouden alijäämä alkaa jälleen kasvaa. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt lukuisat varautumiseen liittyvät toimet heikentävät julkista taloutta myös tulevana vuosina. Ensi vuoden jälkeen nähtävissä oleva vaimea talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden menojen ja tulojen välistä epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana.

Vuonna 2022 valtionhallintoa vahvistavat covid-19-tukitoimien väheneminen ja vuonna 2023 hallituskauden määräaikaisten toimien päättymisen. Varautumiseen liittyvät toimet näkyvät etenkin valtionhallinnon rahoitusasemassa. Vuodesta 2023 lähtien alijäämä alkaa kasvaa verotulojen kasvun hidastuessa ja hävittäjähankintojen myötä. Ensi vuodelle kohdistuu myös väliaikaisia toimia, joilla tuetaan kansalaisten ostovoimaa kuluttajahintojen poikkeuksellisen nopean nousun vuoksi sekä toimia, joilla pyritään lieventämään sähkön korkean hinnan vaikutuksia. Valtion velanhoitomenot alkavat myös kasvaa ensivuodesta lähtien.

3.2.3 Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen vuonna 2023

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirrolla kunnista hyvinvointialueille on merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen. Uudistuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti kuntien käyttötalouteen, jossa tulojen ja -menojen taso ja rakenne muuttuvat merkittävästi tehtävien siirtyessä hyvinvointialueille sekä rahoituksen siirtyessä valtiolle.

Syksyllä 2022 laadittavissa arvioissa hyvinvointialueuudistukseen liittyvät summat siirrettävistä kustannuksista ja tuloista perustuvat valtiovarainministeriön laskelmaan vuoden 2022 tasossa. Arviot perustuvat vuoden 2021 kuntien tilinpäätösten ja vuoden 2022 kuntien talousarvioiden mukaisiin tietoihin sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kustannuksista. Tulotiedot perustuvat valtiovarainministeriön kuntakohtaisiin veroennusteisiin ja valtionosuustietoihin. Lopullisten tilinpäätöstietojen valmistuessa kesällä 2023 laskelmat päivitetään uudelleen. Tuolloin päivittyvät kuntien rahoituslaskelmat ovat lopullisia ja niiden perusteella määritetään rahoitus vuodesta 2024 eteenpäin. Samassa yhteydessä muutetaan lopullisiksi myös sote-muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus.

Käyttötalouden muutos toteutuu siten, että siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannuksia vastaavasti siirretään koko maan tasolla yhtä paljon tuloja, jotka koostuvat peruspalvelujen valtionosuuksien niin sanotuista sote-perusteisista osista, yhteisövero-osuudesta, kunnallisverosta sekä veroperustemuutoksista johtuvista verotulojen korvauksista. Syksyllä 2022 laaditun arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten nettomäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista taas siirtyy eniten kunnallisveroa eli noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruisesti 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa. Siirtyvien valtionosuuksien ja veromenetysten korvausten osuus nykyisestä on noin 70 prosenttia.

Uudistusten jälkeen verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, mutta verorahoituksen osalta valtionosuuksien osuus kasvaa joillakin kunnilla selvästi verrattuna nykytilanteeseen. Tämä selittyy sekä verotulojen poistumisella että valtionosuusjärjestelmään sisällytettävillä uudistuksen vaikutusten tasauselementeillä, jotka voivat olla joillekin kunnille huomattavan suuret.

Vaikka sote-uudistuksessa kunnilta siirtyy koko maan tasolla yhtä paljon tuloja kuin kustannuksia, voivat kuntakohtaiset siirtyvät kustannukset ja tulot poiketa merkittävästi toisistaan. Siirtyvissä sote-kustannuksissa on asukaskohtaisesti suuria eroja kuntien välillä, minkä lisäksi kunnallisveron tuotto- ja yhteisöveron kuntakohtaiset jako-osuudet poikkeavat merkittävästi kunnittain. Jotta poikkeamat kunnalta siirtyvien kustannusten ja tulojen määrässä eivät aiheuttaisi yksittäisen kunnan talouden tasapainoon merkittäviä muutoksia, kuntakohtaisia eroja rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä muutoksilla ja tasauselementeillä. Yksittäisten kuntien osalta nämä saattavat vaikuttaa oleellisesti valtionosuuden määrään sote-uudistuksen jälkeen.

3.2.4 Kuntatalouden kehitysarvio vuosille 2023–2025

Kuntatalous on historiallisen suuren muutoksen edessä, kun sote- ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa toimintansa aloittaville hyvinvointialueille. Uudistus puolittaa kuntatalouden, mikä kuntien talousarvioissa käyttötalousmenojen ja -tulojen rajua pientymistä vuonna 2023. Kuntien investointitasot säilyvät kuitenkin edelleen vahvoina etenkin väkilukuaan kasvattavissa kasvukeskuksissa lähivuosina.

Kuntatalouden kokonaiskuva ja tulevaisuudennäkymät eivät ole juuri muuttuneet keväällä 2022 kuntatalousohjelmassa esitettyyn arvioon verrattuna. Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2021 tilinpäätösten tulos- ja rahoituslaskelman erät tarkentuivat alustaviin tilinpäätösarvioihin verrattuna, mutta talouden

iso kuva ei ole muuttunut. Julkisen talouden alijäämä tulee kasvamaan lähivuosien aikana mutta talouden suhdanteilla sekä tuottavuuden kehitymisellä on keskeinen vaikutus tilanteen muuttumisella suotuisampaan suuntaan. Kuntien verotuloennusteet ovat kohonneet ennustejaksolla 2022–2026 pääasiassa veropohja- ja maksuunpanoennusteen päivityksen vaikutuksesta. Toisaalta myös hintaennusteita on nostettu kevästä. Merkkejä inflaation kiihtymisestä saatiin jo viime vuonna, mutta vielä kuluvan vuoden keväällä inflaatiopiikin ajateltiin jäävän maltillisemmaksi ja lyhytaikaisemmaksi.

Kuntien kustannuskehityksen kannalta painoarvoltaan merkittävin hintoihin vaikuttava tekijä on kuitenkin kunta-alan ansiokehitys, sillä henkilöstökustannukset muodostavat kuntatalouden suurimman kuluuerän. Kunta-alan vaikea työkiista saatiin päätökseen lokakuun alussa, kun kaikki kunta-alan työntekijäryhmät ovat hyväksyneet kuntien ja hyvinvointialueiden virka- ja työehtosopimukset. Sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalla 1.5.2022–30.4.2025. Sote-alan ratkaisu sisälsi perusratkaisusta poikkeavia elementtejä. Sopimuskaudella kunta-alan työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,8 prosenttia. Perusratkaisun sopimuskorotusten taso ilman kehittämisohjelmaa vuosina 2023–2024 on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan. Lisäksi kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027 keskimäärin yhden prosentin sopimuskorotuksella vuosittain. Ohjelman avulla kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 prosenttia sopimuskorotusten lisäksi.

Kevään kuntatalousohjelma ja siihen liittyvä kuntatalouden kehitysarvio laadittiin tilanteessa, jossa kuntatalouden tila on vahvistunut viime vuosina merkittävästi nopean koronaelpymisen ja kunnille myönnettyjen koronatukien vuoksi. Kuntien tilinpäätöstietoja vuosilta 2020–2021 himmentää kuitenkin jo tieto, että kuntien taloutta viime vuosina vahvistaneet tekijät ovat väistymässä ennakoitua nopeammin.

Ukrainassa käytävä sota, työvoiman saatavuuden haasteet, hintojen, kustannusten ja korkojen nousu sekä talouskasvun nopea hidastumisen riski tulevat välittymään kuntatalouden tilaan tulevina vuosina. Mahdollisesti nopeammin kuin mitä ennusteissa aiemmin on ennakoitu.

Epävarmuus tulevasta, koronapandemian jatkuminen, odotettua kalliimpi palkkaratkaisu sekä lähestyvä sote-uudistus aiheuttavat epävarmuutta kuntien työntekijöille, päättäjille sekä kuntaennusteiden tekijöille.

Positiivista on ollut vuoden 2022 ajan erinomaisena pysynyt työllisyyskehitys sekä siihen liittyvä kunnallisverojen kehitys. Kuntien vuosikatteen arvioidaan olevan tulevina vuosina neljän miljardin euron suuruusluokassa, ja sillä pystytään kattamaan poistot ja investoinneistakin valtaosa. Näin siitäkkin huolimatta, että kuntatalouden tuloista ja menoista noin puolet siirtyy ensi vuonna uusille hyvinvointialueille.

Kuntien keskuudessa on kuitenkin merkittäviä eroja niiden rahoitusaseman ja investointikyvykkyyden osalta. Suunnitelmavuosiin kohdistuu lukuisia epävarmuuksia mutta myös joitain kertaluonteisia, tuloista parantavia poikkeustekijöitä. Yksi on sote-uudistuksen muutosajankohdan veroperustemuutokseen liittyvä, kuntien verotuloja jälkikäteen vuonna 2023 kasvattava verohäntä. Kuntatalouden tilaa voivat kertaluonteisesti kohentaa myös toimintojen yhtiöittämiset ja omaisuuden myynnit.

Katse tuleekin suunnata epävarmuuksista huolimatta poikkeusvuosia pidemmälle, vuosiin 2024–2026. Valtiovarainministeriön kansantalouden tilinpidon mukaisen paikallishallinnon kokonaistulojen ja -menojen nettoluotonannon ennuste eli rahoitustasapaino on vuosina 2024–2026 arviolta 1,5 miljardia euroa miinuksella. Kertaluonteiset myyntitulot tai verohännät eivät saa peittää alleen kuvaa talouden todellisesta tilasta. Valtion keinot tukea kuntataloutta ovat vähäiset, sillä valtion nettoluotonannon arvioidaan liikkuvan tulevana vuosina yli 7 miljardin euron alijäämässä.

3.2.5 Kangasalan kaupungin talous

Kuntataloudessa taloutta voidaan pitää tasapainossa, kun vuosikate kattaa käyttöomaisuuden poistot. Vuosikatteen tulee pääsääntöisesti kattaa myös investoinnit, jotta kuntatalous olisi kokonaisuudessaan tasapainossa. Talouden analysointi on haastavaa, koska keskeiset laskelmat, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma saattavat antaa jopa osittain ristiriitaisen kuvan taloustilanteesta. Tilikausi voi olla ylijäämäinen, mutta rahoitusasema heikkenee kaupungin velkaantuessa investointien rahoituksen johdosta. Erityisesti väestöpohjaltaan kasvavissa kunnissa, kuten Kangasalla, tilanne on tämän suuntainen.

Kangasalan kaupungin talous on ollut tasapainossa vuodesta 2010 alkaen edellä mainituin kriteerein lukuun ottamatta vuosia 2012 jolloin tulos oli -1,3 miljoonaa euroa, vuonna 2014 tulos oli -1,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2018 tulos oli -3,8 miljoonaa euroa. Tilinpäätösten tulosten muodostumiseen ovat vaikuttaneet merkittävästi kertaluonteiset erät, kuten käyttöomaisuuden myyntivoittotulot, kaupungin sijoitusomaisuuteen liittyvät kirjaukset sekä muut kertaluonteiset erät.

Vuoden 2021 tilinpäätöksen tulos oli 4 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 5,9 miljoonaa euroa. Erinomaiseen tilinpäätökseen vaikuttivat merkittävästi valtion kunnille maksamat koronatuotot, tilapäisesti korotettu kuntien yhteisöveron jako-osuus sekä sijoitusomaisuuden tuotot.

Talousarviolainoja Kangasalan kaupungilla oli vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaan 72,9 miljoonaa euroa eli 2 263 euroa asukasta kohden. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä lainakanta laski 58,8 milj. euroon ja asukaskohtainen lainamäärä väheni 1805 euroon. Tulo-rahoitus ja maksuvalmius riittivät turvaamaan palvelutuotannon rahoituksen ilman lainanottoa koko talousarviovuoden ajan. Vuoden 2022 alkuvuo-

den aikana aiemmin kertyneet kassavarat olivat lähes kokonaisuudessaan käytetty toiminnan ja investointien rahoitukseen. Kaupunki on ottanut vuoden 2022 aikana 40 milj. euron talousarviolainan. Talousarvion laatimisvaiheessa arvioidaan, että vuoden 2022 lopussa lainakanta on yhteensä 86,5 milj. euroa.

Nyt käsillä oleva talousarvioesitys on talousarviovuoden 2023 osalta ylijäämäinen kirjanpidollisen poistoeron muutoksen johdosta. Suunnitelmavuodet 2024–2025 ovat alijäämäisiä ja talous ei ole edellä esitetyin kriteerein täysin tasapainossa. Tulorahoituksen riittämättömyys investointien kattamiseksi johtavat kaupungin voimakkaaseen ja nopeaan velkaantumiseen.

Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen etenkin suunnitelmavuosien talouden näkymät ovat poikkeuksellisen haastavia ennakoida verrattuna aiempiin vuosiin. Verotulojen leikkauksen johdosta valtionosuuksien osuus tulorahoituksesta kasvaa merkittävästi. Vuonna 2023 kunnille tilitetään kertaluontoisena oikaisueränä aiemmilta vuosilta kertyneitä verotuloja. Vuosina 2024–2025 em. oikaisuerä poistuu ja kuntien verotulokertymät tulevat vähenemään. Vuosien 2023–2025 valtionosuudet sekä siirtymäkauden tasauslaskelmat tulevat perustumaan vuosien 2021 sekä 2022 tilinpäätöstietoihin.

Valtionosuussidonnaisuuden kasvaminen lisää tulorahoituksen riskejä, mikäli valtion toimesta tehdään yksipuolisia muutoksia valtionosuusjärjestelmän kriteereihin tai maksatuksen toimeenpanoon. Kuntien verotulopohjaan tehdään myös muutoksia vuonna 2023. Kuntien osuus yhteisöverotulojen jako-osuudesta vähenee maakuntien rahoituspohjan vahvistamiseksi. Lisäksi kuntien keräämästä kiinteistöverosta tullaan kohdentamaan puolet kuntien yhteiseen verotulojen tasausjärjestelmään, jolla tuetaan verotulopohjaltaan heikompia kuntia. Nämä kaikki muutokset yhdessä muuttavat julkisen hallinnon rahoitusta kokonaisuutena ennennäkemättömällä tavalla ja heikentävät ennustettavuutta.

Kangasalan kaupunki tulee jatkamaan taloussuunnitelmassa mittavan investointiohjelman toteuttamista. Investointien rahoitus vieraalla pääomalla vaikuttaa lainakannan kehitykseen ja talouden tunnuslukuihin taloussuunnitelmakaudella. Suunnitelmakaudella tullaan nostamaan uutta lainaa arviolta keskimäärin 40 miljoonaa euroa vuodessa ja samalla myös lainojen lyhennykset sekä korkomenot kasvavat. Tiukka lyhennysohjelma hillitsee kuitenkin lainamäärän nettokasvua. Aukasmäärän vuosittainen kasvu tasaa osaltaan lainakannan tunnuslukuvaikutuksia ja kasvattaa verotulopohjaa. Lisääntyvät korkomenot ja investointien myötä kasvavat poistot vähentävät käyttötalouden liikkumavaraa ja ovat pois palvelutuotannon rahoituskehyksistä tulevana vuosina.

Tämän hetken arvion mukaan vuonna 2023 tarkentuvilla valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden rahoituskokonaisuutta koskevilla laskentaperusteilla tulee olemaan merkittävä vaikutus myös Kangasalan kaupungin talouden tulevaisuuden näkyymiin. Mikäli tulorahoitus ei riitä kattamaan kaupungin kasva-

via menoja ja lainanhoitokustannuksia tulee suunnitelmakaudella ryhtyä taloutta tasapainottaviin toimenpiteisiin. Tämä voi tarkoittaa yhtäaikaisesti esimerkiksi suunnitelmakauden jälkeen toteutettavien investointien toteutusajankohtien siirtämistä tai lykkäämistä, käyttötalouden menokasvun hillintää sekä tulopohjan vahvistamista. Näillä toimenpiteillä kunnalliset peruspalvelut pystytään turvaamaan riittävän laadukkaina myös tulevina vuosina kasvavalle ja kehittyvälle kaupungille.

Kangasalan kaupungin talous käytännössä lähes puolittuu Soten hyvinvointialueelle siirtymisen johdosta vuonna 2023. Vuoden 2023 talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 23,4 miljoonaa euroa. Toimintatuotot kasvavat vuodesta 2022 noin 2,5 milj. euroa johtuen hyvinvointialueen kaupungille maksamista vuokratuotoista sekä muista korvauksista.

Ulkoiset toimintakulut ovat 111,7 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ovat 59,3 milj. euroa. Merkittävin muutos vuoteen 2022 verrattuna tulee olemaan palvelujen ostojen väheneminen. Palvelujen ostot, joihin sisältyi vuonna 2022 esimerkiksi erikoissairaanhoido, tulee vähenemään hyvinvointialueuudistuksen jälkeen lähes 80 milj. euroa vuositasolla.

Vuonna 2023 toteutetaan hyvinvointialueiden rahoituspohjan turvaamiseksi kuntien veroprosenttileikkaus. Veroprosentteja leikataan 12,64 prosenttia. Kangasalan tuloveroprosentiksi muodostuu siten 8,36. Verotulot ovat yhteensä 80,5 miljoonaa euroa. Valtionosuudet ovat 26,3 miljoonaa euroa.

Vuoden 2023 talousarvioesityksen vuosikate on 18,2 miljoonaa euroa, joka kattaa 51,8 miljoonan euron investoinneista 35,3 prosenttia. Vuonna 2023 investointivaroja puretaan 1,8 miljoonalla eurolla. Tilikauden tulos on vuonna 2023 yhteensä 18,8 miljoonan euron poistojen jälkeen 0,5 miljoonaa euroa negatiivinen, mutta poistoeron muutoksen jälkeen tilikausi muodostuu noin 1,3 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Suunnitelmavuosien tilikaudet ovat muodostumassa alijäämäisiksi. Suunnitelmavuosiin sisältyy merkittäviä ennakointia vaikeuttavia epävarmuustekijöitä.

Tilikausien 2023–2025 yhteenlaskettu alijäämä on -12,5 milj. euroa. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämää on yhteensä 70,7 miljoonaa euroa. Suunnitelmakauden investoinnit ovat yhteensä 148 milj. euroa ja yhteenlasketut vuosikatteen 45,5 miljoonaa euroa. Investointivaroja puretaan suunnitelmakaudella yhteensä 4,6 miljoonalla eurolla.

Investointien omarahoitusosuuden jäädessä alle 50 prosentin kaupungin velkaantuminen kiihtyy siten, että suunnitelmakaudella lainakannan arvioidaan kasvavan 86,5 miljoonasta eurosta 152,3 miljoonaan euroon ja lainamäärä asukasta kohden nousee vuoden 2025 loppuun mennessä n. 4 375 euroon.

3.2.6 Talouden ja toiminnan seuranta

Valtuustolle toimitettava talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuosittein.

Kaupunginhallitus antaa seurannasta yksityiskohtaiset ohjeet talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Merkittävimpien konserniyhtiöiden talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuosittein.

3.2.7 Kaupungin sijoitusvarallisuuden taso ja käyttö

Vuoden 2005 talousarvion ja 2005–2007 taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä on päätetty, että talousarviokäsittelyn yhteydessä määritellään sijoitusvaraille ns. säilyttämistaso, joka lasketaan siten, että alkuperäiseen pääomaan 12,38 miljoonaa euroa lasketaan vuoden 1996 alusta 4 prosentin korkoa korolle. Vuoden 2019 alusta lukien on päätetty, että sijoituksen pääomalle (31.12.2018) lasketaan 3 prosentin korkoa korolle.

Valtuusto on kokouksessaan 1.2.2021 § 38 päättänyt tulouttaa sijoitusomaisuuden pääomasta 7,9 milj. euroa vuodelle 2021 siten, että sijoitusomaisuuden vähimmäispääomaksi jää vähintään 25,0 milj. euroa. Edellä esitettyjen päätösten ja laskentaperiaatteiden mukaisesti sijoitusomaisuuden määrä on arvioitu vuodelle 2022 (syyskuun 2022 arvon perusteella) ja tavoitetaso asetettu vuodelle 2023. Ukrainan sodan, korkomarkkinoiden kiristymisen, energiakriisin sekä osakemarkkinoiden voimakkaan laskemisen johdosta sijoitusvarallisuuden arvo on laskenut vuoden 2022 aikana markkinoiden yleisen kehityssuunnan mukaisesti. Arvio vuoden 2023 kehityksestä on maltillinen.

31.12.2019	30,86 milj. euroa	31.12.2021	29,94 milj. euroa
31.12.2020	31,79 milj. euroa	31.12.2022	25,00 milj. euroa*
		31.12.2023	25,75 milj. euroa**

***ennuste pääomasta 31.12.2022, **tavoitetaso 31.12.2023**

Edellä mainitun lisäksi, mikäli sijoitusvarojen tuotto ylittää 31.12.2022 määritellyn tason, on mahdollista erillisellä valtuuston päätöksellä tulouttaa sijoitusvarojen tuottoa investointi- ja kehityshankkeiden rahoittamiseksi, jotka edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia, Kangasalan kaupungin keskustan vetovoimaa tai elinkeinoelämän kehittämishankkeiden toteuttamista. Sijoitusomaisuutta ei käytetä kaupungin palvelutuotannon pysyvien toimintakulujen katteeksi. Mikäli strategisten kehittämishankkeiden toteuttaminen edellyttää, voi valtuusto tehdä edellä esitetystä täydentävän erillispäätöksen sijoitusomaisuuden käytöstä.

3.3 Talousarvion sitovuustaso

Talousarvio- ja suunnitelma on kaupungin toiminnan ja talouden ohjausväline. Toiminnan ohjaus tapahtuu toiminnallisten tavoitteiden sekä palvelukeskuksille osoitettujen resurssien kautta käyttötalouso- osassa ja investointiosassa. Talouden ohjaus puolestaan toteutuu tarkastelemalla tuloslaskelmaa ja rahoituslaskelmaa, jotka kokoavat kaikki resurssitarpeet ja niistä voidaan päätellä kunnan tulojen riittävyys koko toiminnan ylläpitämiseksi.

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Talousarvion käyttötalouso- osassa sitovia eriä ovat palvelukeskusten ulkoiset toimintatuotot ja ulkoiset toimintakulut. Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Ylimääräisen tai budjetoimattoman tulon kertyminen ei oikeuta menojen ylittämiseen. Myöskään sisäiset laskutusyksiköt, kuten rakentamisen palvelualue ja ateria- ja siivouspalvelut, eivät saa kesken vuotta lisätä menojaan ilman valtuuston hyväksyntää.

Rahoituslaskelmassa sitovia eriä ovat pitkäaikaisten lainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys ja antolainasaamisten vähennys.

Häiriötilanteiden aikana ja poikkeusoloissa kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä tilanteen edellyttämiä kiireellisiä ja välttämättömiä rahoituspäätöksiä.

Investointien määrärahat ovat palvelukeskuksittain sitovia valtuustoon nähden.

Kuntastrategiasta talousarviokirjaan kirjatut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat palvelukeskuksittain valtuustoon nähden sitovia.

3.3.1 Sitovat määräraha-arviot TA2023

14.11.2022

Tulot	1 000 euroa	Menot	1 000 euroa
Käyttötalousosa		Käyttötalousosa	
Toimintatuotot	23 413	Toimintamenot	-111 705
Strateginen johto	1 775	Strateginen johto	-17 038
Sivistyskeskus	4 318	Sivistyskeskus	-57 948
Tekninen keskus	8 720	Tekninen keskus	-31 119
Kangasalan Vesi -liikelaitos	8 600	Kangasalan Vesi -liikelaitos	-5 600
Tuloslaskelmaosa	108 097	Tuloslaskelmaosa	-1 573
Verotulot	80 524	Korkokulut	-1 549
Valtionosuudet	26 292	Muut rahoituskulut	-24
Korkotuotot	60		
Muut rahoitustuotot	1 221		
Investointiosa	1 383	Investointiosa	-52 005
Strateginen johto	400	Strateginen johto	-1 750
Sivistyskeskus	0	Sivistyskeskus	-3 490
Tekninen keskus	983	Tekninen keskus	-42 560
Kangasalan Vesi -liikelaitos	0	Kangasalan Vesi -liikelaitos	-4 205
Rahoitusosa	40 000	Rahoitusosa	-15 610
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 610
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	Tulorahoituksen korjauserät	0
Korottomien velkojen muutos	0		
Kokonaistulot yhteensä	172 893	Kokonaismenot yhteensä	-180 893

3.4 Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan tilintarkastuskertomuksessa annetaan mm. lausunto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä sekä mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäsenet sekä johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, talousjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstöjohtaja, laskentapäällikkö, sivistyskeskuksen hallintopäällikkö, palvelukeskusten johtajat. Lisäksi johtavia tilivelvollisia viranhaltijoita ovat palvelualueiden esimiehet sekä hallintosäännössä määrätyt toimielinten esittelijät.

KÄYTTÖTALOUS



4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain ja Kangasalan Vesi -liikelaitos

Talous

14.11.2022

	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA2023	TA2023/ TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Strateginen johto							
Toimintatulot	8 516 785	7 312 923	7 312 923	6 963 000	81,8 %	6 963 000	6 963 000
ulkoiset	3 950 175	1 900 000	1 900 000	1 775 000	44,9 %	1 775 000	1 775 000
sisäiset	4 566 610	5 412 923	5 412 923	5 188 000	113,6 %	5 188 000	5 188 000
Toimintamenot	-17 214 499	-18 323 272	-18 353 272	-18 669 213	108,5 %	-18 594 213	-18 594 213
ulkoiset	-16 135 125	-17 180 000	-17 210 000	-17 038 000	105,6 %	-16 963 000	-16 963 000
sisäiset	-1 079 374	-1 143 272	-1 143 272	-1 631 213	151,1 %	-1 631 213	-1 631 213
Toimintakate	-8 697 714	-11 010 349	-11 040 349	-11 706 213	134,6 %	-11 631 213	-11 631 213
Poistot ja arvonalentumiset	-590 000				0,0 %		

Henkilöstökuluissa mukana luottamushenkilöiden palkkiot (ml. vaalit) sekä esim. koko kaupungin kesätyöntekijät ja työllistetyt.

14.11.2022

	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA2023	TA2023/TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Sivistyskeskus							
Toimintatulot	4 331 375	4 080 250	4 080 250	4 318 210	102,4 %	4 482 710	4 487 210
ulkoiset	4 165 708	4 080 250	4 080 250	4 318 210	106,6 %	4 482 710	4 487 210
sisäiset	165 667				0,0 %		
Toimintamenot	-71 352 361	-72 418 241	-72 632 011	-77 434 481	110,4 %	-80 261 983	-81 478 174
ulkoiset	-53 282 435	-54 210 019	-54 423 789	-57 948 137	110,4 %	-60 775 640	-61 991 830
sisäiset	-18 069 925	-18 208 222	-18 208 222	-19 486 343	110,3 %	-19 486 343	-19 486 343
Toimintakate	-67 020 986	-68 337 991	-68 551 761	-73 116 271	110,9 %	-75 779 273	-76 990 964
Poistot ja arvonalentumiset	-1 000 403	-1 203 386	-1 203 386	-1 200 088	120,0 %	-1 555 773	-2 397 669

14.11.2022

	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA2023	TA2023/TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Tekninen keskus							
Toimintatulot	30 137 269	29 914 946	29 914 946	27 987 247	92,9 %	28 502 247	28 752 247
ulkoiset	5 742 622	5 870 000	5 870 000	8 720 000	151,8 %	9 235 000	9 485 000
sisäiset	24 394 647	24 044 946	24 044 946	19 267 247	79,0 %	19 267 247	19 267 247
Toimintamenot	-31 044 449	-34 852 322	-34 852 322	-34 383 549	110,8 %	-34 619 405	-35 380 826
ulkoiset	-28 791 668	-32 800 000	-32 800 000	-31 119 000	108,1 %	-31 354 856	-32 116 277
sisäiset	-2 252 781	-2 052 322	-2 052 322	-3 264 549	144,9 %	-3 264 549	-3 264 549
Toimintakate	-907 180	-4 937 375	-4 937 375	-6 396 302	705,1 %	-6 117 158	-6 628 579
Poistot ja arvonalentumiset	-10 266 224	-10 154 662	-10 154 662	-14 600 477	142,2 %	-15 681 720	-17 507 858

Talous

14.11.2022

Kaupunki ilman liikelaitosta	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TA2023/TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	74 243 329	67 408 119	67 408 119	39 268 457	52,9 %	39 947 957	40 202 457
ulkoiset	45 116 405	37 950 250	37 950 250	14 813 210	32,8 %	15 492 710	15 747 210
sisäiset	29 126 924	29 457 869	29 457 869	24 455 247	84,0 %	24 455 247	24 455 247
Toimintamenot	-251 591 306	-256 296 531	-256 540 301	-130 488 807	51,9 %	-133 477 166	-135 454 777
ulkoiset	-222 344 612	-226 790 018	-227 033 788	-106 105 137	47,7 %	-109 093 496	-111 071 107
sisäiset	-29 246 695	-29 506 512	-29 506 512	-24 383 670	83,4 %	-24 383 670	-24 383 670
Toimintakate	-177 347 977	-188 888 411	-189 132 181	-91 220 350	51,4 %	-93 529 209	-95 252 320
Poistot ja arvonalentumiset	-12 013 517	-11 793 060	-11 793 060	-15 800 565	131,5 %	-17 237 493	-19 905 527

*TP2021 ja v. 2022 sisältyy sosiaali- ja terveystalouden

14.11.2022

Kangasalan Vesi liikelaitos	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TA2023/TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	8 511 462	8 330 000	8 330 000	8 930 000	104,9 %	8 930 000	8 930 000
ulkoiset	8 144 593	8 000 000	8 000 000	8 600 000	105,6 %	8 600 000	8 600 000
sisäiset	366 869	330 000	330 000	330 000	90,0 %	330 000	330 000
Toimintamenot	-5 148 293	-5 461 357	-5 461 357	-6 001 577	116,6 %	-6 101 576	-6 501 577
ulkoiset	-4 901 194	-5 180 000	-5 180 000	-5 600 000	114,3 %	-5 700 000	-6 100 000
sisäiset	-247 099	-281 357	-281 357	-401 577	162,5 %	-401 577	-401 577
Toimintakate	3 363 169	2 868 643	2 868 643	2 928 423	87,1 %	2 828 424	2 428 423
Poistot ja arvonalentumiset	-2 299 704	-2 750 000	-2 750 000	-3 000 000	130,5 %	-3 300 000	-3 400 000

14.11.2022

Kaupunki ml. Vesi liikelaitos	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TA2023/TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	82 589 124	75 738 119	75 738 119	48 198 457	58,4	48 877 957	49 132 457
ulkoiset	53 260 998	45 950 250	45 950 250	23 413 210	44,0	24 092 710	24 347 210
sisäiset	29 328 126	29 787 869	29 787 869	24 785 247	84,5	24 785 247	24 785 247
Toimintamenot	-256 739 599	-261 757 887	-262 001 657	-136 490 384	53,2	-139 578 743	-141 956 354
ulkoiset	-227 245 806	-231 970 018	-232 213 788	-111 705 137	49,2	-114 793 496	-117 171 107
sisäiset	-29 493 793	-29 787 869	-29 787 869	-24 785 247	84,0	-24 785 247	-24 785 247
Toimintakate	-174 150 475	-186 019 768	-186 263 538	-88 291 927	50,7	-90 700 786	-92 823 897
Poistot ja arvonalentumiset	-14 313 222	-14 543 060	-14 543 060	-18 800 565		-20 537 493	-23 305 527

*TP2021 ja v. 2022 sisältyy sosiaali- ja terveystalouden eurot.

Talousarviossa sisäiset erät eivät ole sitovia määrärahoja, vaan ne esitetään informatiivisena tietona.

4.1 Strateginen johto

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja Oskari Auvinen

Talous (Valtuustoon nähden sitova)

14.11.2022

	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TA2023/ TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Strateginen johto							
Toimintatulot	8 516 785	7 312 923	7 312 923	6 963 000	81,8 %	6 963 000	6 963 000
ulkoiset	3 950 175	1 900 000	1 900 000	1 775 000	44,9 %	1 775 000	1 775 000
sisäiset	4 566 610	5 412 923	5 412 923	5 188 000	113,6 %	5 188 000	5 188 000
Toimintamenot	-17 214 499	-18 323 272	-18 353 272	-18 669 213	108,5 %	-18 594 213	-18 594 213
ulkoiset	-16 135 125	-17 180 000	-17 210 000	-17 038 000	105,6 %	-16 963 000	-16 963 000
sisäiset	-1 079 374	-1 143 272	-1 143 272	-1 631 213	151,1 %	-1 631 213	-1 631 213
Toimintakate	-8 697 714	-11 010 349	-11 040 349	-11 706 213	134,6 %	-11 631 213	-11 631 213
Poistot ja arvonalentumiset	-590 000				0,0 %		

Henkilöstökuluissa mukana luottamushenkilöiden palkkiot (ml. vaalit) sekä esim. koko kaupungin kesätyöntekijät ja työllistetyt.

Toimintaympäristö 2023

Strateginen johto muodostuu seuraavista tehtävistä: vaalit, tarkastustoimi ja strateginen johto, kehittämispalvelut, henkilöstöpalvelut, viestintä, työllisyyspalvelut, talouspalvelut, toimistopalvelut, lakimiespalvelut, logistiikkapalvelut, liikennesuunnittelu, verotus sekä omistajaohjaus.

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille vaikuttamalla yhteiskunnalliseen kehitykseen, johtamalla ja kehittämällä strategista suunnittelua ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteen sovittamalla organisaation toimintaa kaupunki-strategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kaupunginhallituksen tehtäväalueita ovat mm. palvelut, talous ja maankäyttö, asunto-, elinkeino- ja maapolitiikka, edunvalvonta, kuntien välinen yhteistoiminta, sidosryhmät ja tiedottaminen, omistajapolitiikka, konserniohjaus ja konsernivalvonta.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kaupungissa.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Talouspalvelut tukee kaupungin strategista johtamista sekä palvelukeskusten toimintaa taloushallinnon sekä keskitettyjen ICT-palvelujen rutiini- ja asiantuntijapalveluilla. Talouspalvelut tuottaa virallisen talousraportoinnin hallitukselle ja valtuustolle sekä vastaa johdon raportoinnin kehittämisestä yhteistyössä kehittämispalvelujen kanssa.

Kehittämispalvelut koordinoi kaupungin sisäistä ja ulkoista kehittämistoimintaa sekä muun muassa kymppityöryhmän työskentelyä. Kehittämispalvelut osallistuu kaupunkitason näkökulmasta kaupungin eri valmistelu-, projekti- ja selvitystehtäviin.

Toimistopalvelut tukee kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua sekä tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon kokonaisuuden.

Liikennesuunnittelu- ja logistiikkapalvelut vastaa kaupungin kuljetuksista ja joukkoliikenteestä.

Lakimiespalvelut vastaa kaupungin oikeudellisista asiantuntijapalveluista sekä keskusvaalilautakunnan sihteerin ja pysäköinninvalvojan tehtävien hoitamisesta.

Viestintä tuottaa asukkaille ja muille sidosryhmille tietoa kaupungin toiminnasta, edistää vuorovaikutusta ja osallistumista sekä päätöksenteon avoimuutta. Strategian mukaisella viestinnällä tuetaan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Tapahtumien koordinointi sisältyy viestinnän tehtäviin.

Työllisyyspalvelut vastaa pitkäaikaistyöttömien ja nuorten monialaisista työllistymistä edistävästä palveluista. Kangasala osallistuu työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun (TYP). Kangasala on mukana Pirkanmaan työllisyyskokeilussa 1.3.2021-31.12.2024.

Henkilöstöpalvelut johtaa, koordinoi ja kehittää organisaation henkilöstöasioita esihenkilötyön tukena. Kaupungin voimassa olevien palvelussuhteiden määrä oli 30.6.22 tilanteen mukaisesti 2213 (vakituisia palvelussuhteita 1751). Hyvinvointialueuudistuksen toteutuessa 1.1.2023 sosiaali- ja terveyskeskuksen henkilöstö, koulukuraattorit ja koulupsykologit, siirtyvän toiminnan ateria- ja siivouspalvelutehtäviä hoitava henkilöstö sekä kuntouttavan työtoiminnan henkilöstö siirtyvät hyvinvointialueelle (1.8.22 tilanteen mukaisesti 757 henkilöä ja 93 tyhjää vakanssia, osa näistä täytetään syksyn aikana).

Business Kangasala Oy vastaa kaupungin elinkeinopalveluista. Elinkeinopalveluilla tuetaan yritysten kehittymistä, toimintaympäristöä ja uudistumista. Houkuttelemme yrityksiä sijoittumaan kaupunkiin aktiivisella markkinoinnilla ja tonttipolitiikalla.

Painopistealueet 2023

Kaupungin toiminta muuttuu hyvinvointialueiden aloittaessa 1.1.2023. Kaupungin tehtävistä poistuu kolmannes, taloudesta noin puolet ja henkilöstöstä siirtyy hyvinvointialueelle n. 800 henkilötyövuotta.

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin kehitystä uudistetun kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Valtuuston hyväksymässä kaupunkistrategiassa on 9 laajaa tavoitetta. Eryteisesti uusina esiin nousevat liikunnan ja harrastamisen sekä hiilineutraalisuuden vahvistaminen. Valtuusto on hyväksynyt keväällä 2021 Kangasalan kaupunkistrategian vuoteen 2029.

Kaupunginhallitus johtaa talousarvion valmistelua ja talouden hallintaa kaupunkistrategian mukaisesti pitäen tulot ja menot tasapainossa pitkällä aikavälillä. Poikkeuksellisen suuret investoinnit ja niistä seuraavat poistot vaikuttavat siten, että tarkastelujaksolla myös alijäämäiset tilinpäätökset ovat mahdollisia. Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueelle vaikuttaa olennaisesti kaupungin rahoitusasemaan vuodesta 2023 alkaen. Arvio vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä laaditaan osana vuosittaista talousarviovalmistelua. Vuosien 2023-2025 talousarviot tarkentuvat valmistelun edetessä.

Kaupunkitasoisen osallistavan budjetoinnin malli suunnitellaan vuoden 2023 aikana. Investointeihin, kasvuun ja toimintaympäristön muutoksiin varaudutaan suunnittelemalla investointeja Kangasalan kymppi +5 suunnitteluvälineen mukaisesti.

Kaupunginhallitus johtaa strategisen yleiskaavan toimeenpanoa. Kangasala osallistuu aktiivisesti Tampereen kaupunkiseudun kuntien väliseen yhteistyöhön ja tekee lisäksi tarkoituksenmukaista yhteistyötä kaikilla kaupungin raja-alueilla. Keskeisimmät yhteistyökohteet Tampereen kaupungin kanssa ovat Lamminrahka-Ojalan alue sekä Tarastenjärven ja Saarenmaan elinkeinoalueet. Kaikessa kehittämissä huomioidaan MAL-sopimuksen tavoitteet. Kangasala osallistuu valtakunnallisen kehyskuntaverkoston työskentelyyn.

Kangasalan kaupunki uudistaa hallintosäätöä ja lautakuntarakennetta vastaamaan hyvinvointialueuudistuksen muutoksiin.

Kaupunginhallitus arvioi konsernirakenteen osalta tarkoituksenmukaisen omistamisen perusteita omistajapolitiikan pohjalta. Kaupunkistrategian mukaisesti kaikelle omistukselle on perusteet ja kehitystavoitteet. Konserniohje yhtenäistää konserniyhtiöiden ohjaamista. Konserniohjausta ja konsernin kokonaisuutta toteutetaan tiiviisti mm. siten, että konsernijohto tapaa keskeisten kaupungin omistamien yhtiöiden hallituksia. Lisäksi kaupunkikonsernin yhteistyöryhmän toiminta on tuloksellista.

Konsernivalvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan koko kaupunkikonsernissa voimassa olevan kaupunginhallituksen hyväksymän ohjeen mukaisesti.

Henkilöstötyötä ohjaa kaupunkistrategia. Siitä johdettu henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelma päivitetään vuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 painopisteenä on työnantajakuvan vahvistaminen, henkilöstön saatavuus, työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen sekä työkykyjohtaminen sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Alkuvuonna painottuu hyvinvointialueuudistuksen käynnistymisen tukeminen tarvittavin toimin. Työkykyjohtamista korostetaan edelleen sairauspoissaolojen vähentämiseksi työkykyprosesseja tehostaen. Uudistuneen kaupunkistrategian toteutusta tuetaan koulutuksella. Jatkamme Hyvinvoiva ja aktiivinen Kangasala –hyvinvointihanketta.

Kaupungin elinkeino- ja matkailupalvelut tuottaa Business Kangasala Oy. Kaupunginhallitus hyväksyy ostopalvelusopimuksen yhtiön kanssa.

Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kaupungin elinkeino- ja matkailuohjelmaa. Lisäksi yhtiö vastaa vaikuttavasta yhteistyöstä Business Tampereen ja paikallisten yrittäjäyhdistysten kanssa. Kangasalan kaupunki ja Business Kangasala Oy solmivat sopimuksen matkailun kehittämisestä kolmen kunnan yhteistyö.

Business Kangasala Oy toimii tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kanssa. Keskeisiä kehityshankkeita ovat tonttivarannon riittävyys, Lamminrahkan yritystonttien myynti ja markkinointi, Saarenmaan tulevan elinkeinoalueen kehittäminen ja Tarastejärven kiertotalousalueen edistäminen yhteistyössä alueen kehittäjän kanssa.

Yhtiö osallistuu aktiivisesti yrittäjyyskasvatukseen, keskustan alueen kehittämiseen, toimivien yritysten palvelemiseen ja huolehtii sijoittumispalveluista alueelle tuleville yrityksille.

Kangasala osallistuu Pirkanmaan työllisyyskokeiluun. Kokeilun tarkoituksena on ohjata työttömiä avoimille työmarkkinoille, koulutukseen tai muihin työllistymistä edistäviin palveluihin. Työllisyyspalvelujen tavoitteena on työmarkkinatuen kuntaosuuden vähentäminen aktivoimalla pitkäaikaistyöttömiä. Nuorisotakuuta toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä voimavarojen puitteissa.

Hyvinvointialueuudistusta koskeva viestintä jatkuu ja painottuu vuonna 2023 asukasviestintään. Työntantajamielikuvan ja rekrytointimarkkinoinnin vahvistamista tukevia toimenpiteitä jatketaan ja kehitetään edelleen. Keskusta-alueen uudistamisesta sekä uusien asuin- ja elinkeinoalueiden rakentumisesta viestitään aktiivisesti. Kaupunkimarkkinoinnin kehittämistä tiedolla johtamisen keinoin edistetään yhteistyössä kehittämispalveluiden kanssa. Kaupungin aseman ja näkyvyyden vahvistamista erilaisten tapahtumien järjestämisen paikkana jatketaan.

STRATEGISET TAVOITTEET 2023

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa ja 5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet 2023

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.5	Kehitämme liikenneverkkoa - Käynnistämme raideliikennehankkeita. - Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa. - Osallistumme valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen
1.7	Keskitymme työllisyydenhoitoon seudullisesti ja omin toimin
1.8	Tuemme yrityksiä osaavan työvoiman saamisessa
1.9	Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä
5.4	Teemme monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa
6.1	Ylläpidämme ja vahvistamme kaupungin hyvää imagoa työnantajana työvoimasta kilpailtaessa
6.3	Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä
6.5	Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
9.4	Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella
9.7	Huolehdimme edunvalvonnasta kattavasti
9.8	Olemme rohkeita, sallimme erehtymisen, opimme virheistä

Tehokkuusmittarit

Kangasalan kaupunki

Tehokkuusmittarit	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Sairauspoissaolot (Kuntari-/SBI-luku) Kuntari ja SBI= Tiedolla johtamisen järjestelmä	5,3 %	5,0 %	4,6 %	4,5 %	4,4 %

Informatiiviset tunnusluvut

Koko kaupunki	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vuosikate euroa /asukas	562	317	539	393	396
Vuosikate /poistot, %	128	69	97	66	59
Investointien tulorahoitus-%	79,8	21,0	35,7	27,6	29,0
Lainakanta euroa/asukas	1 805	2 600	3 280	3 868	4 375
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	832 963	1 000 000	1 050 000	1 150 000	1 250 000

Koko kaupunki	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Henkilöstön määrä					
-voimassa oleva palvelussuhde	2131	2 200	1 400	1 400	1 405
-Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden keskiarvo, Kuntari)	2008	2 030	1 350	1 350	1 355
Henkilöt joilla ei sairauspoissaoloja vuoden aikana (kaikki palvelussuhteet)	44,8	46	49	50	52
Henkilötyövuodet (htv 2)**	1934	1950	1245	1245	1249
Henkilöstökustannukset milj. euroa	93,7	96,6	59,3	62,5	64,0

**)palkalliset palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä

Informatiiviset tunnusluvut

Strateginen johto	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Henkilöstö	33	35	33	33	33
Työllistetyt	35	27	27	27	27
Toimintakulut/asukas	518	555	511	508	508
Ulkoiset nettomenot/euroa/asukas	378	520	477	424	424

Väestö (tilastointipäivä 31.12.).

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

2021: 32 622 virallinen

2022: 33 250 ennuste

2023: 33 800 ennuste

2024: 34 300 ennuste

2025: 34 800 ennuste

4.2. Kangasalan kaupunkikonserni

Tytäryhteisöt	Omistus- osuus -%	Osakkuus- ja omistusyhteisöt	Omistus- osuus -%
KOY Taloherttua	100,0	KOY Tieliikennemuseo	48,3
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	100,0	Sahalahden Esikäsittelylaitos Oy	41,0
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	100,0	Kangasalan Jäähalli Oy	35,3
Kangasalan Lämpö Oy	100,0	Koy Nattarin Lähipalvelukeskus	24,3
Kangasalan Uimahalli Oy	100,0	Kuntien hankintapalvelu KuHa OY	20,7
Kangasala-talo Oy	100,0	Säätiöt	
KOY Kangasalan Harjunsola I	100,0	Vehkajärven Vanhustentalosäätiö*	100,0
KOY Kangasalan Harjunsola II*	100,0	Kuntayhtymät	
Kangasalan Parkki Oy	100,0	Tampereen Kaupunkiseudun ky	8,1
Business Kangasala Oy	100,0	Pirkanmaan Sairaanhoidopiiri Ky*	6,0
KOY Kangasalan Timantti	100,00	Pirkanmaan liitto Ky	5,5
KOY Kangasalan Säästökeskus	64,6	Valkeakosken seudun koulutus Ky	0,5
KOY Vatialan Kasarminportti	59,6		

* Poistumassa

4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023

Yhteisö (kaupungin omistus- osuus-%)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Taloherttua 			
100,00	Yhtiö tarjoaa monipuolisia vuokra-asuntoja, asuntoja ja liike- ja toimitiloja Kangasalla.	❖ Osinko omistajalle 20 000 euroa	❖ Osinkotavoite pyritään turvaamaan tarkalla taloudenpidolla
	Yhtiö rakentaa vuokratasoltaan kohtuuhintaisia asuntoja.	❖ Yh-Kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohdennetaan avustuksena uusien rakennuskohteiden toteuttamisen rahoitukseen	❖ Toteutetaan tavoitteen mukaan
	Kiinteistöjä peruskorjataan, uudistetaan ja jalostetaan.	❖ Keskustan timanttikorttelin suunnittelu ja rakennuttaminen	❖ Timanttikorttelin suunnittelua edistetään tavoitteena rakentamisen aloitus 2023 loppukeväästä
		❖ Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen lisääminen MAL-sopimuksen ja seudullisten tavoitteiden mukaisesti	❖ Teemme aktiivisesti töitä kaavoituksen kanssa tulevista kiinteistökehityskohteista sekä kartoitamme tonttipuolen kanssa uusia mahdollisia rakennuspaikkoja
		❖ Kilpailukykyinen asuntotarjonta: Yhtiön tulorahoitus riittää kattamaan rahoituskulut ja vuosittaiset vuokra-asuntojen peruskorjauskulut	❖ Yhtiön taloudellinen tilanne on kohtuullinen, mutta kohdekanan tarkoituksenmukainen ohjaaminen on tarpeen, jotta rahoituksen riittävyys voidaan taata
		❖ Toiminnallinen käyttöaste 95 %	❖ Tällä hetkellä käyttöastetavoite ylitetään ja tilanne pyritään pysyttämään
		❖ Vuokra-asumisen tehokas markkinointi ja sähköinen asiointi	❖ Markkinointia ja asiointia on parannettu vuosina 2021-2022, nyt palveluita juurrutetaan, jotta niitä käytettäisiin aktiivisemmin
		❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Olemme avoimia ja herkällä korvalla uusille avauksille ja huomioimme elävyyttä myös Timantti-korttelin suunnittelussa
		❖ Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme	❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen

Yhteisö (kaupungin omistus- osuus-%)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy			 Pirkanmaan LAATUSÄNNÖINTI Oy
100,00	Laadukkaan asiakaskokemuksen tarjoava, asiakkaan kiinteistöomaisuuden arvoa kasvattava palveluorganisaatio. Yhtiö kehittää omistaja-arvoa pitkäjänteisesti siten, että yrityksen arvo kasvaa.	❖ Osinko omistajalle 200 000 euroa	❖ Osinkotavoitteen toteutuminen pyritään järjestämään liikevaihdon kasvun, kannattavuuden ja tehokkuuden parantamisella
	Yhtiö toimii markkinaehtoisesti ja tuottaa laadukkaita palveluita tuottamalla lisäarvoa asiakkailleen (isännöinti, kiinteistön ylläpitopalvelut).	❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistönhoito, siivous), tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen ❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen resurssoinnin ja järjestelmien avulla ❖ Teemme yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa. Sijoitumme Tiimanttikortteliin
		❖ Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme	❖ Markkinoimme palveluitamme ja pidämme asiakastilaisuuksia

Yhteisö (kaupungin omistus-osuus)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy			
100,00	Yhtiö tuottaa inhouse-yhtiönä kaupunkikonsernille laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita. Yhtiö kehittää ja innovoi sekä olemassa olevia että tulevia kiinteistöalan palveluiden muotoja kaupunkikonsernin tarpeisiin.	❖ Osinko omistajalle 100 000 euroa ❖ Laadukkaat palvelut kaupunkikonsernille omakustannushintaan ❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistön hoito, rakennuttaminen, siivous) tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen ❖ Vapaana olevien liike- ja toimitilojen aktiivinen markkinointi ❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa ❖ Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme	❖ Jatkamme viime vuonna alkaneella linjalla hinnoittelun suhteen ja pyrimme tavoitteen mukaiseen osinkoon ❖ Jatkamme viime vuonna aloitettua hinnoittelun tarkistamista tavoitteen saavuttamiseksi ❖ Pyrimme tasaamaan tuottotilannetta harkituilla ulkoisilla asiakkuuksilla ❖ Jatkamme kustannusrakenteen tasapainottamista, jotta toiminnot erikseenkin olisivat kaikki tavoitteen mukaisesti kannattavia ❖ Painotamme tavoitteen osalta markkinoitavissa olevia tiloja ❖ Olemme kuulolla uusien avauksien osalta, huomioimme teeman Timanttikorttelin osalta ja käymme dialogia yrityselämän ja kaupungin elinkeino-yhtiön kanssa kehittävässä hengessä ❖ Tiedotamme verkkosivuillamme myös toiminnastamme, osallistumme tarvittaessa eri tilaisuuksiin

Yhteisö (kaupungin omistus- osuus-%)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Lämpö Oy			
100,00	Taloudellisesti tuotettua puhdasta energiaa luontoa säästämällä tulevaisuutta ajatellen.	❖ Osinko omistajalle 280 000 euroa ❖ Uusien innovatiivisten toimintatapojen ja yhteistyömuotojen selvittäminen ❖ Lämmöntuotantotapojen monipuolistaminen ❖ Tehokas lämmöntuotanto ❖ Mahdollisimman korkea kotimaisuusaste ❖ Osallistuminen uusien merkittävien alueiden kehittämiseen ❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa ❖ Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme	❖ Talouden suunnittelu ❖ Selvitetään hukkalämmön talteenottolaitoksen rakentamista ❖ Vatialan siirinaseman tehokas ja taloudellinen käyttö ❖ Parannetaan kaukolämmön jäähdytystä opastamalla ja neuvomalla asiakkaita ❖ Käytetään kotimaisia polttoaineita biolämpölaitoksilla ❖ Osallistutaan Saarenmaan alueen energiahuollon suunnitteluun liikelähdöllisin periaattein ❖ Mahdollistetaan viihtyisän keskustan ympärivuotista käyttöä tarjoamalla torialueille sulanapitoratkaisuja ❖ Ranta-Koiviston biolämpölaitoksella järjestetään avointen ovien tapahtuma

Yhteisö (kaupungin omistus- osuus-%)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasala-talo Oy			
100,00	Kangasala-talo on tunnettu, monipuolinen ja houkutteleva tapahtumapaikka sinulle Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki kulttuuri- palveluiden tuottamiseen enintään 260 000 euroa	❖ Toiminta järjestetään vastamaan käytettävissä olevaa tukea sekä omaa liikevaihtoa
		❖ Kaupungin konsernituki museopalveluiden tuottamiseen enintään 250 000 euroa	❖ Toiminta järjestetään vastamaan käytettävissä olevaa tukea sekä omaa liikevaihtoa
		❖ Kaupungin vuokratuki enintään 405 000 euroa	❖ Vuokratuki vastaa maksettavia vuokria
		❖ Kangasala-talon yhteiskävijätavoite 40 000 asiakasta, josta museon tavoite 11 000 kävijää	❖ Järjestetään ympärivuotista tapahtumatoimintaa sekä elokuvaesityksiä. Taidemuseossa järjestetään kolme vaihtuvaa näyttelyä.
		❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Yhteistyössä Yrittäjien kanssa järjestetään yrittäjämarkkinat sekä Joulunavaus. Kangasala-talon asiakkaat elävöittävät ja tuovat elinvoimaa keskustaan
		❖ Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme	❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen
			❖ Kuukausittainen uutiskirje tavoittaa tuhansia asiakkaita

Yhteisö (kaupungin omistus-osuus-%)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Business Kangasala Oy		BUSINESS Kangasala	
100,00	Kaupungin elinkei- nopolitiikan ja matkai- lun johtaminen Elinkeino- ja matkai- luohjelman toteutta- minen hyvässä yhteis- työssä kaupungin kanssa, painopistealu- eina uudet elinkeino- alueet	❖ Toteuttaa kaupungin kanssa teh- tävän palvelusopimuksen tavoit- teet	❖ Business Kangasala Oy tuottaa kaupungille sopimuksen mukai- sesti elinkeino- ja matkailupalve- lut
		❖ Ostopalvelusopimus kaupungin kanssa yhteensä 990 000 euroa	❖ Ostosopimus 990 000 euroa sisäl- tää Business Tampereelle mak- settavan 309 283 euroa, Tredun yhtyskoordinaattorin 23 400 eu- roa, Ensimetrin 16 000 euroa ja varauksen Kuhmoisten ja Pälkä- neen kanssa yhteisesti palkatta- van matkailuresurssin 25 000 eu- roa kustannukset.
		❖ Toteuttaa elinkeino- ja matkai- luohjelman tavoitteita kaupun- gille	❖ Yhtiö keskittyy uusien elinkeino- alueiden markkinointiin ja keittä- miseen, matkailuun ja toimivien yritysten palveluihin, kuten työ- voiman saatavuuteen.
		❖ Keskeisten uusien alueiden elin- keinoelämän (Saarenmaa, Lam- minrahka, Tarastenjärvi) edistä- minen	❖ Yhtiö on uusinnut kotisivunsa ja sitä kautta yhtiö pystyy teke- mään yritysalueiden tehok- kaampaa markkinointia
			❖ Yhtiö osallistuu uusien alueiden kehittämiseen yhdessä teknisen keskuksen kanssa
	Yhtiö edistää Kangas- alan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupun- gissa	❖ Tiivis yhteistyö yrittäjien, yrittä- jäyhdistysten ja Business Tam- pere Oy:n kanssa	❖ Yhteistyö Yrittäjien ja Business Tampereen kanssa jatkuu tiiviinä ja tavoitteellisena
		❖ Edistää tapahtumatalouden ja matkailun kehittymistä	❖ Yhtiö varaa talousarviossaan matkailuun ja matkailun kehittä- miseen riittävät resurssit
			❖ Vuoden 2023 teeman on ruoka ja luonto ja yhtiö suunnittelee

Yhteisö (kaupungin omistus-osuus-%)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
			myös uusia tapahtumia teemavuoden mukaisesti ❖ Matkailua kehitetään yhdessä nimetyn Advisory Boardin johdolla
		❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Yhtiö jatkaa yhdessä kaupungin kanssa keskustan kehittämistä vuonna 2022 tehdyn Swecon selvityksen pohjalta. ❖ Yhtiö etsii aktiivisesti uusia toimijoita keskustan alueelle, kun sinne vapautuu tai rakennetaan uutta liiketilaa
		❖ Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme	❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen ❖ Vuoden 2023 tavoitteena on uusia Visit Kangasalan kotisivut ja hyödyntää aktiivisesti käytössä olevaa mediaa.

Yhteisö (kaupungin omistus- osuus-%)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Uimahalli Oy			
100,00	Kuohu toimii virkistyskeskukseksi, joka tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja eri asiakasryhmille sekä edistää hyvän uimataidon saavuttamista. Kuohu on merkittävä osa asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki enintään 1 055 000 €	❖ Lippujen hintoja korotetaan kustannustason nousu ja yhtiön taloudellinen tilanne huomioiden. Uintilippujen hintojen tulee kuitenkin pysyä kohtuullisella tasolla. ❖ Yleinen kustannustason nousu mm. energiassa haastaa yhtiön tulorahoituksen riittävyyttä
		❖ Talouden hoitaminen ja tilojen hyödyntäminen siten, että uimahallin laajennuksen omarahoitusosuus on mahdollisimman suuri.	❖ Uima-altaita hyödynnetään laajasti omaan ja vakiovuorotoimijoiden ohjattuun toimintaan huomioiden kuitenkin myös muut asiakkaat
		❖ Asiakasmäärä 200 000	❖ Asiakkaita houkutellaan halliin markkinoinnin, ohjatun toiminnan, tapahtumien ja laadukkaan palvelun avulla. ❖ Markkinointia tehdään kohdenetusti ja tehokkaasti ❖ Digimarkkinointia kehitetään ❖ Asiakaspalautteen keräystä kehitetään
		❖ Varautuminen pitkäjänteiseen kiinteistön ylläpitoon	❖ Kiinteistössä tehdään tarvittavat huollot ja korjaukset huomioiden pitkän tähtäimen saneeraus suunnitelma (PTS) ❖ Kuohun aula-kahvilatila nykyi-kaistetaan (2022 - 2023)
		❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Ekokompassi-järjestelmän rakentaminen ja käyttöönotto

			❖ Valaistuksen järkevöittäminen
		❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Osallistumme kaupungin tapahtumiin yhdessä muiden toimijoiden kanssa
			❖ Teemme yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa
		❖ Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme	❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen
			❖ Uutiskirjeen jakelu

Yhteisö (kaupungin omistus- osuus-%)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Parkki Oy			
100,00	Yhtiö omistaa pysäköintilaitoksen keskustassa, joka vastaa monipuolisesti pysäköintitarpeisiin.	❖ Kangasalan kaupunki maksaa yhtiölle ostopalvelusopimuksen mukaisesti enintään 500 000 euroa siitä, että yhtiö luovuttaa pysäköintipaikkoja (ei veloitteypysäköintipaikkoja) kaupunkilaisten käyttöön maksutta 3 tunnin (h) ajaksi.	❖ Ostopalvelusopimuksen mukaisen paikkojen luovuttaminen kaupunkilaisten käyttöön veloituksetta
		❖ Pysäköintilaitoksen monipuolinen hyödyntäminen	❖ Pysäköintilaitosta hyödynnetty mm. Yrittäjäpäivillä
		❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Aktiivinen mukanaolo muuttuvan keskustan hankkeissa kaupungin ja yrittäjien kanssa
		❖ Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme	❖ Yhtiön tiedottamista yhteistyökumppaneille lisätty ja asiakas-tiedottaminen kasvaa omien nettisivujen valmistuessa

KOY Kangasalan Harjunsola I			
100,00	Laaditaan kehittämisvisio alueelle	❖ Selvitetään alueen kehittämisvaihtoehdot yhteistyössä kaa-voituksen kanssa	❖ Odotetaan omistajan ohjausta mahdollisten toimenpiteiden käynnistämiseksi
KOY Kangasalan Harjunsola II			
100,00			❖ Selvitystila käynnissä, yhtiön arvioitu purkautuminen 2/2023
KOY Kangasalan Säästökeskus			
64,60	Kiinteistön ylläpito ja kehittäminen kustannustehokkaasti	❖ Toiminnan ylläpitäminen kiinteänä osana kulttuurikorttelia	❖ Yhteistyötä Kangasala-talon kanssa, kunnossapidossa keskitetty korttelin siisteyteen.
KOY Vatialan Kasarminportti			
59,60	Kiinteistön tilat ovat omistajien ja yritystilasopimuksella olevien yrittäjien käytössä. Toiminta jatkuu ennallaan.	❖ Kiinteistön omistusratkaisu yhteistyössä nykyisen sopimuskumppanin kanssa	❖ Odotetaan omistajaohjetta omistusratkaisusta
		❖ Kiinteistön kunto säilytetään hyvänä	❖ Kunnossapitoa tarkennettu hallinnon ja kunnossapidon siirryttyä HKP:lle
KOY Kangasalan Timantti			
100,00	Keskustakorttelin kehittämisen timanttikorttelisuunnitelman mukaisesti	❖ Yhtiön jatkaa toimenpiteitä omalta osaltaan timanttikorttelin rakentamisen mahdollistamiseksi (KH 21.6.2021 § 235)	❖ Timanttikorttelin suunnittelua edistetty pääpiirteissään aikataulussa

4.4 Sivistyskeskus

Vastuuhenkilö: hyvinvointijohtaja Kati Halonen

Talous

14.11.2022

Sivistyskeskus	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TA2023/TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	4 331 375	4 080 250	4 080 250	4 318 210	102,4 %	4 482 710	4 487 210
ulkoiset	4 165 708	4 080 250	4 080 250	4 318 210	106,6 %	4 482 710	4 487 210
sisäiset	165 667				0,0 %		
Toimintamenot	-71 352 361	-72 418 241	-72 632 011	-77 434 481	110,4 %	-80 261 983	-81 478 174
ulkoiset	-53 282 435	-54 210 019	-54 423 789	-57 948 137	110,4 %	-60 775 640	-61 991 830
sisäiset	-18 069 925	-18 208 222	-18 208 222	-19 486 343	110,3 %	-19 486 343	-19 486 343
Toimintakate	-67 020 986	-68 337 991	-68 551 761	-73 116 271	110,9 %	-75 779 273	-76 990 964
Poistot ja arvonalentumiset	-1 000 403	-1 203 386	-1 203 386	-1 200 088	120,0 %	-1 555 773	-2 397 669

Toimintaympäristö 2023

Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti valtuuston hyväksymät Kangasalan kaupunkistrategia sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Muina sitovina ohjauselementteinä ovat toimialan lait, asetukset, määräykset ja säädökset sekä useat Tampereen kaupunkiseudun tiekartta- ja ohjelmakokonaisuudet. Sivistyskeskus kehittää omaa toimintaansa myös useilla sisäisillä kehittämissuunnitelmissa.

Kaupunkilaisten yleinen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on koko kaupungin ja kaikkien palvelukeskusten yhteinen tehtävä ja työn tavoite, ja sitä koordinoidaan ja ohjataan sivistyskeskuksesta käsin. Vuodesta 2023 alkaen työtä tehdään yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Palvelukeskus tuottaa monipuolisia varhaiskasvatus-, opetus- ja koulutus- sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja jatkuvasti muuttuvassa ja tulevaisuuteen suuntautuvassa toimintaympäristössä. Palveluilla edistetään kaupungin elinvoimaisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia, mahdollisuuksia virikkeiseen vapaa-aikaan ja monipuoliseen osallistavaan toimintaan. Palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti ja niitä ylläpidetään sekä kehitetään yhteistyössä asukkaiden, sidosryhmien, muiden palvelukeskusten ja yleishallinnon kanssa. Palvelukeskus huolehtii nuorisovaltuuston, sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnasta ja niiden toimintaedellytyksistä. Vuonna 2023 aloitetaan sivistyspalveluiden ja maakunnallisesti järjestettävien sote-palveluiden yhdyspintarakenteiden ja käytännön toimintojen konkreettinen yhteensovittaminen.

Varhaiskasvatuksen palvelualueeseen kuuluvat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito, esiopetus, avoin varhaiskasvatustoiminta (virike- ja perhekerhotoiminta), yksityinen varhaiskasvatus ja ostopalvelut sekä

lasten hoidon tuet. Yhteistyössä opetuspalveluiden kanssa toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta, Oksa-toimintaa.

Opetuspalveluiden palvelualue sisältää opetustoimen järjestämän esiopetuksen (vain vammaisopetuksessa), perusopetuksen, koululaisten iltapäivätoiminnan ja lukiokoulutuksen. Kaupungissa järjestettävästä toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta vastaa Tampereen seudun ammattiopisto TREDU, jonka isäntäkuntana toimii Tampereen kaupunki. TREDU vastaa myös uudesta tutkintoon valmentavasta koulutuksesta (tuva), mutta ostaa Kangasalan opetuspalveluilta tuvan osiin kuuluvia perusopetuksen arviointipalvelua ja lukiokoulutusta.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueeseen kuuluvat kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut ja nuorisopalvelut sekä taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö. Vapaan sivistystyön palveluja tuottaa Valkeakoski-opisto. Taiteen perusopetuspalvelut hankitaan alueella toimivien taideoppilaitosten ja Valkeakoski-opiston kautta. Yhteistyötä palvelujen järjestämisessä tehdään myös järjestöjen sekä mm. kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kuten Kangasala-talon, uimahalliyhtiön ja jäähalliyhtiön kanssa.

Painopistealueet 2023

Sivistyskeskuksen strategisiksi tavoitteiksi vuodelle 2023 on valittu seuraavat kaupunkistrategian tavoitteet: Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset sekä Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala. Lisäksi kaikille palvelukeskuksille yhteiset tavoitteet ovat: Elinvoiman edellytykset kunnossa sekä Liikkuva ja harrastava Kangasala. Toiminnalliset tavoitteet on johdettu suoraan strategisista tavoitteista ja niillä edistetään myös kaupungin turvallisuus- ja hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 tavoitteiden saavuttamista.

Valtuuston 14.3.2022 § 19 hyväksymät hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman keskeiset tavoitteet valtuustokaudelle 2022-2025 ovat:

1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
2. Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen
3. Arjen hyvinvoinnin tukeminen
4. Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen

Nämä tavoitteet yhdessä kaupunkistrategian tavoitteiden kanssa muodostavat pohjan painopistealueille ja konkreettisille toimenpiteille, joita sivistyskeskuksen palvelualueilla valtuustokauden aikana toteutetaan.

Varhaiskasvatus: Lapsille turvataan laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus monipuolisilla ja muuntuvilla oppimisympäristöillä, osallisuuden mahdollistavalla toimintakulttuurilla, osaavalla ja kehittämishaluisella henkilöstöllä sekä hyvällä palveluasenteella. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lapsista kasvaa ja

kehittyy juurensa tuntevia, itsetunnoltaan terveitä sekä tulevaisuuteen suuntautuvia. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa yhteisöllisyyden vahvistaminen ja huoltajien kanssa tehtävän yhteistyö ovat tulevan toimintakauden toiminnallisia tavoitteita, erityisesti huomioita kiinnitetään pedagogisesta toiminnasta tiedottamista huoltajille. Digitaalisten välineiden määrää yksiköissä kasvatetaan ja välineillä haetaan uusia ratkaisuja sekä innovaatioita pedagogiseen toimintaan.

Tulevalla talousarviodaudella on nähtävissä lasten määrän kasvu varhaiskasvatuspalveluissa, joten varhaiskasvatusta paikkojen määrää on lisättävä. Lisäksi lasten tuen tarpeet ovat lisääntyneet, joten varhaiskasvatuksen erityisopetusta vahvistetaan lisäämällä varhaiskasvatuksen erityisopettaja- ja avustajaresursseja. Laadukkailla koulutuksilla vahvistetaan henkilöstön osaamista.

Talousarvioesitykseen sisältyy yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja, kaksi varhaiskasvatuksen avustajaa ja kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa. Lisäksi neljällä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan avulla vahvistetaan varhaiskasvatustyöskytön johtajuutta. Lastenhoitajaresursilla pystytään irrottamaan lapsiryhmästä yksikön apulaisesihenkilöä yksikön johtajan tueksi. Lamminrahkan pienten lasten yksikön toiminta alkaa 1.8.2023. Yksikön johtaja aloittaa 1.1.2023 hankintojen ja henkilöstön hankinnan. Lamminrahkan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen rekrytoidaan 24 henkilöä. Vuosina 2021-2024 Kangasala osallistuu kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun Harjunsalon ja Liuksialan päiväkodeissa. Joustavan esi- ja alkuopetuksen Oksaluokkatoiminta on laajentunut kaikkiin yksiköihin ja Oksa-toiminnan kehittämistä jatketaan yhteistyössä opetuspalveluiden kanssa. Erityisesti kehitetään Oksa-iltapäivätoimintaa. Muita keskeisiä muutoksia ovat palvelusetelikustannusten kasvaminen.

Opetuspalvelut: Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijänä Kangasalan kouluilla tehdään pitkäjänteistä kehittämistyötä. Henkilökunta osallistuu aktiivisesti kehittämishankkeisiin ja koulutuksiin. Opetuspalveluissa valitaan omat kehittämisen painopistealueet jokaiselle lukuvuodelle. Niissä huomioidaan myös talousarviotavoitteet. Lukuvuonna 2022 - 2023 on päätetty painottaa sekä oppilaiden että henkilöstön hyvinvointia ja pedagogista kehittämistä.

Hyvinvointitavoitteet

- henkilöstön hyvinvoinnin ja yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen
- koulupudokkuuden ennaltaehkäisy
- osallisuuden lisääminen
- vanhempainiltojen kehittäminen
- ohjauksen kehittäminen

Pedagogiset tavoitteet

- yrittäjyyskasvatussuunnitelman mukainen toiminta
- yhteisaikaisuus: Oksa, yhteisopettajuus, tiimityö
- pedagogisen keskustelun ylläpitäminen

Talousarvioesitykseen sisältyy 2 kasvatusohjaajan vakanssia (toinen Suoramalle 1.8.2023 ja toinen Vatialaan ja Kirkkoharjuun 1.8.2024 alkaen), Lamminrahkan opetushenkilöstön 11 vakanssia 1.8.2023 alkaen ja Lamminrahkan toimistosihteerin 1.1.2023 alkaen, 5 erityisluokanopettajan virkaa (1 Pitkäjärvi, 2 Kotaharju ja 2 Nikkarinharju), 4 koulunkäynninohjaajan vakanssia (2 Kotaharju ja 2 Nikkarinharju, valmistavan/S2-opetuksen opettajan vakanssi, 1 luokanopettajan virka (Vatiala) sekä 1 tuntiopettajan vakanssi (lukio, matematiikka). Lisäksi jo olemassa olevaa määrärahaa palvelualueen sisällä kohdennetaan 3 koulunkäynninohjaajan vakinaistamiseen. Viisi vakituista tuntiopettajuutta on syytä muuttaa viroiksi tuntien vakiintuneen määrän vuoksi. Muita keskeisiä määrärahalisäyksiä kohdennetaan oppimateriaaleihin, Chromebookeihin, leasing-kuluihin ja oppivelvollisuuden laajenemisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Raikun koulun mahdollista lakkauttamista selvitettyäessä laaditaan laaja vaikutusten arviointi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut: Kirjaston yhtenä painopistealueena on kirjastopalveluiden saavutettavuuden parantaminen. Sähköisiä palveluita kehitetään yhteistyössä muiden Piki-kirjastojen kanssa. Kirjastojen tilojen ja palveluiden omatoimisuutta kehitetään. Lasten ja nuorten kirjastotyössä tavoitteena on edistää erilaisia lukutaitoja.

Kulttuuripalveluiden painopistealueena on kulttuuriperintö- ja museotoiminnan edistäminen. Kangasalan urkutehtaan 180-vuotisjuhlavuoden ohjelma järjestetään yhteistyössä alueen kulttuuri toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut osallistuu myös Operaatio Pirkanmaa –hankkeeseen, kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus –hankkeeseen, seutumuseohankkeeseen sekä toteuttaa Lumoava Kangasala -ympäristö – ja taideohjelmaa yhteistyössä monialaisen työryhmän kanssa.

Nuorisotyössä painotetaan ennakoivia kokonaisuuksia ja toimintoja. Tavoitteena on aktiivinen ja yhteisvastuuta kantava nuori, joten nuorisopalveluiden työtä tehdään kasvatuksellisella otteella. Mm. nuorisotilatyö, liikkuva nuorisotyö, nuorisovaltuustotoiminta ja kouluyhteistyö ovat toimintamuotoja, jotka tulevat nuoren kasvua ja osallisuutta yhteisöön.

Liikuntapalveluissa painottuvat liikuntaneuvonta, erityisryhmien ja ikäihmisten liikuntapalvelut, seurayhteistyö sekä kaupungin liikuntapaikkojen käytön ja ylläpidon koordinointi sekä kehittäminen. Liikuntapalvelut tekee yhteistyötä koulujen kanssa muun muassa Move-mittauksissa sekä antaa uimaopetusta uinnissa erityistukea tarvitseville oppilaille. Harrastamisen Suomen malli –hanke on siirtynyt opetuspalveluihin.

Kansalaisopiston kursseja järjestetään eri puolilla Kangasalaa vuosittainen tavoitetuntimäärän ollessa noin 8 500 tuntia. Koronaepidemian aikana tavoitetuntimäärä ei täysin toteutunut, mutta uuden lukuvuoden alkaessa kursseja on taas tarjolla runsaasti.

Taiteen perusopetuspalveluissa oli vuoden 2022 alussa vielä 350 opiskelijaa. Kangasalan kaupungin tukemina opetusta antoivat Pirkanmaan musiikkiopisto, Tampereen konservatorio sekä Käsityö- ja

muotoilukoulu Näpsä ja kuvataide- ja käsityökoulu Emil. Tampereen Balettiopiston toiminta lakkasi keväällä 2022 ja uudet ryhmät ovat vielä osallistujamäärältään pieniä. Tavoitteena on, että tanssin harrastajien määrä kasvaa vähitellen entiselle tasolle. Lisäksi vuoden 2023 aikana tehdään selvitys taiteen perusopetuksen tilatarpeista.

Talousarvioesitykseen sisältyy Lamminrahkan liittyvät teknologiavahtimestarin ja nuoriso-ohjaajan uudet vakanssit. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa kulttuuripalveluiden toimintaa palkkaamalla yksikköön tahtumatuoottaja sekä taide- ja museotoiminnasta vastaava kulttuurityöntekijä. Kaupungin tapahtumien määrä on kasvanut ja taide- ja kulttuuriperintötyö laajentunut mm. uuden taide- ja ympäristöohjelman myötä. Muina keskeisinä muutoksina on ostopalveluiden lisääntyminen Pikkolan alueelle rakennettavan uuden liikuntakeskuksen valmistuttua. Kaupungin avustuskäytäntöjä on yhtenäistetty ja kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelualueelle on siirretty aiemmin kaupunginhallituksen jakamat avustukset sekä sosiaali- ja terveystalouden palveluiden jakamat avustukset. Palvelualueella varaudutaan myös muihin uuden hyvinvointialueen aiheuttamiin muutoksiin.

Talousarvioon liittyvät valtuustoaloitteet

Talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä on käsitelty myös sivistyskeskukselle osoitettu talousarviovaltuustoaloite Icehearts –toiminnan aloittamisesta. Sivistyslautakunnan aloitevastauksessa 20.9.2022 § 96 todetaan, että Icehearts-toimintaa ei toistaiseksi aloiteta, mutta Kangasala selvittää oman vastaavan toimintamallin aloittamista niin, että joko Kangasalan mallin mukainen toiminta tai Icehearts-toiminta aloitetaan 1.8.2023 alkaen. Kangasalan mallia ryhtyy selvittämään moniammatillinen työryhmä. Määrärahat tarkoitukseen osoitetaan sivistyskeskuksen vuoden 2023 käyttösuunnitelmassa.

Investointiosa 2023-2025

Lähivuosien merkittävimmistä rakennushankkeista vuonna 2023 palvelukeskuksen käyttöön valmistuu Lamminrahkan koulukeskus (Pienten lasten yksikkö ja Yhtenäiskoulun I-vaihe). Vuonna 2023 valmistuu myös uusi koulutalo Kuhmalahdelle. Keväällä 2020 hyväksytyn Päiväkotijärjestelmän toteutussuunnitelman mukaisesti tulevana vuosina rakennetaan lisäksi mm. Pikkolan pienten lasten yksikkö ja Ruutanan uusi koulu.

Sivistyskeskuksen investointeihin on vuoden 2023 talousarvioesityksessä varattu 3 490 400 euroa. Investoinnit sisältävät irtaimen käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen hankintoja.

STRATEGISET TAVOITTEET VUONNA 2023

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa ja 5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.4	Hyödynnämme keskeistä sijaintia vetovoimaisella Tampereen kaupunkiseudulla
3.6	Tuemme lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä
5.4	Teemme monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa
7.3	Edistämme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, yhtenä painotuksena perheiden ja vanhemmuuden tukeminen

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Päiväkotipaikka, nettomenot €/vuosi	11 458*	11 500	11 600	11 800	11 900
Opetuspalvelut nettomenot €/oppilas	9 045	9 199	9 254	9 360	9 433
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, nettomenot €/asukas	144	151	167	169	168

Tehokkuusmittarit laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

*Päiväkotipaikka, nettomenot €/vuosi: varhaiskasvatuksen seutuvertailun 2020 päiväkotipaikan hinta. Vuoden 2021 seutuvertailu ei ole valmistunut.

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Varhaiskasvatus (tilastointipäivä 31.5.2022)					
Kunnallisessa varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten määrä (pk+pph+avoin+ostopalvelu+ esiop. täydentävä vaka)	1 441	1 500	1 600	1 600	1 600
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä (yksit. hoid. tuki ja palveluseteli)	443	485	550	550	550
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	405	400	420	420	420
Opetuspalvelut (tilastointipäivä 10.9.2022)					
Perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä 1-9 lk	3 861	3 863	3 950	4 050	4 100
Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä (ei sisällä kaksoistutkintoa)	440	433	440	440	440
Kaksoistutkintoa (ammattillinen perustutkinto ja yli-oppilastutkinto) opiskelevien määrä	66	76	70	70	70
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut (tilastointipäivä 2.8.2022)					
Kirjaston lainaukset/asukas	16,2	17,8	18,0	18,3	18,5
Kulttuuripalveluiden järjestämät tilaisuudet ja kävijämäärät	29/13 962	30/10 000	30/15 000	30/15 000	30/15 000
Ikäihmisten ja erityisryhmien liikuntaryhmät ja osallistujamäärät	24/346	24/450	25/490	25/490	25/490
Nuorisotilojen kävijämäärät ja	5 371	8 000	9 500	11 500	12 000
liikkuvan nuorisotyön kävijämäärät (Kyläkolli)	6 734	7 000	7 000	7 000	7 000
Liikunta-avustukset €/asukas	4,50	4,60	5,09	5,03	4,94
Nuorisovastukset €/asukas	0,75	0,85	0,83	0,82	0,80
Kulttuuriavustukset €/asukas	0,83	0,86	1,22	1,21	1,19
Muut avustukset € / asukas **)	-	-	1,97	1,94	1,91
Taiteen perusopetuksessa olevien lasten ja nuorten määrä*)	375	360	300	320	350
Kansalaisopiston osallistujamäärä	3 722	4 800	4 900	5 000	5 000
Sivistyskeskuksen henkilöstön määrä (vakituiset vakanssit) (tilastointipäivä TP2021 31.12.2021, MTA2022 1.1.2022, TAE2022-TS2025 15.9.2022)	761	821	878	879	879
Sivistyskeskuksen nettokustannukset/euroa/asukas	2 054	2 062	2 163	2 209	2 212

Eurotunnusluvut laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

*Tanssin taiteen perusopetus lakkasi vuoden 2022 alussa ja toiminta on käynnistymässä vähitellen uudelleen.

**) Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan sekä kaupunginhallituksen aiemmin jakamat avustukset siirretty kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin

Väestö (tilastointipäivä 31.12.)

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

2021: 32 622 virallinen

2022: 33 250 ennuste

2023: 33 800 ennuste

2024: 34 300 ennuste

2025: 34 800 ennuste

4.5 Tekninen keskus

Vastuuhenkilö: elinympäristöjohtaja Sirkku Malviala

Talous (Valtuustoon nähden sitova)

14.11.2022

	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TA2023/TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Tekninen keskus							
Toimintatulot	30 137 269	29 914 946	29 914 946	27 987 247	92,9 %	28 502 247	28 752 247
ulkoiset	5 742 622	5 870 000	5 870 000	8 720 000	151,8 %	9 235 000	9 485 000
sisäiset	24 394 647	24 044 946	24 044 946	19 267 247	79,0 %	19 267 247	19 267 247
Toimintamenot	-31 044 449	-34 852 322	-34 852 322	-34 383 549	110,8 %	-34 619 405	-35 380 826
ulkoiset	-28 791 668	-32 800 000	-32 800 000	-31 119 000	108,1 %	-31 354 856	-32 116 277
sisäiset	-2 252 781	-2 052 322	-2 052 322	-3 264 549	144,9 %	-3 264 549	-3 264 549
Toimintakate	-907 180	-4 937 375	-4 937 375	-6 396 302	705,1 %	-6 117 158	-6 628 579
Poistot ja arvonalentumiset	-10 266 224	-10 154 662	-10 154 662	-14 600 477	142,2 %	-15 681 720	-17 507 858

Toimintaympäristö

Tekninen keskus kehittää ja vahvistaa kaupungin elinympäristöä, elinvoimaa ja veto-, pito- sekä lumovoimaa edistämällä kaupunkilaisten hyvinvointia. Tekninen keskus vastaa kaupungin maankäytöstä, kaduista ja yleisistä alueista, rakennuksista, vesihuollosta, viranomaispalveluista sekä ateria- ja siivouspalveluista.

Teknisen keskuksen palvelualueet ovat ateria- ja siivouspalvelut, maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö- ja rakennusvalvonta. Lisäksi tekniseen keskukseseen kuuluu Kangasalan Vesi-liikelaitos. Tampereen kaupunki järjestää isäntäkuntana Kangasalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon sopimuksen mukaisesti.

Ateria- ja siivouspalvelut tuottaa palvelua kaupungin varhaiskasvatukselle ja kouluille ja lisäksi siivouspalveluita virastoihin ja kaupungin muihin kohteisiin. Ateria- ja siivouspalvelut ostaa siivouspalveluita mm. Konsta-kirjastoautoon ja Kontulan juhlatiloihin. Hyvinvointialueuudistuksen mukaisesti ateria- ja siivouspalveluiden henkilökunnasta sosiaali- ja terveystieteiden tukipalvelutehtäviä hoitaneet henkilöt siirtyvät 1.1.2023 hyvinvointialueelle liikkeenluovutuksena. Siirtyviä vakansseja on 42.

Maankäytön palvelualue vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, yhdyskuntarakenteen muotoutumisesta, maaomaisuuden hoidosta, paikkatietorekisterin ja kartaston ylläpitoon liittyvistä tehtävistä ja valtion lainoittamaan asuntotuotantoon liittyvistä tehtävistä. Moniarvoisen elinympäristön säilyttämiseksi ja rakentamiseksi kaavoitus laatii mm. yleis- ja asemakaavoja ja korttelisuunnitelmia.

Rakentamisen palvelualue vastaa kaupungin peruspalvelukiinteistöistä, kaduista ja muista yleisistä alueista. Palvelualueen vastuulla on rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen ja rakentaminen. Palvelualueen tehtäviin kuuluu rakennusten, katujen, viheralueiden, uima- ja venerantojen, erilaisten kenttien ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito. Lisäksi palvelualue suunnittelee ja rakentaa vesi- ja viemärijohtoja ja laitteita Kangasalan Vesi -liikelaitokselle.

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue sisältää ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan ja pysäköinninvalvonnan. Palvelualueella hoidetaan mm. ympäristönsuojelulain, maa-aineslain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä pysäköinninvalvonnan viranomaistehtäviä. Tehtävistä keskeisimpiä ovat ympäristö-, maa-aines-, rakennus-, toimenpide-, maisematyö-, maastoliikenneluvat, rakentamisen poikkeusluvut, suunnittelutarveratkaisut, melu- ja tärinäilmoitukset, vesihuoltolain mukaiset vapautukset, pysäköintivirhemaksut, viranomaislausunnot, erilaiset valvontatehtävät ja ympäristön tilan seuranta.

Teknisen keskuksen tavoitteet perustuvat Kangasalan kaupunkistrategiaan. Lisäksi tavoitteita ohjaavat kaupungin hyväksymä MAL-sopimus, kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma, maapolitiininen ohjelma, kaupunkiseudun rakennesuunnitelma, asuntostrategia, ilmastostrategia ja liikennejärjestelmäsuunnitelma sekä useat lait ja asetukset.

Painopistealueet 2023

Teknisessä keskuksessa kehitetään ja vahvistetaan entisestään kaupungin elinvoimaa ja palveluita sekä lisätään kaupungin viihtyisyyttä. Keskustan kehittämistä jatketaan edistämällä keskustan rakennushankkeiden kaavamutoksia. Yritysten toimipaikka- ja tonttitarjontaa lisätään kaavoituksen keinoin. Tekeillä on merkittäviä osayleiskaava- ja asemakaavahankkeita.

Hankkeita ja palveluita suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan osallistaen ja yhteistyössä kaupunkilaisten, kolmannen sektorin ja muiden sidosryhmien kanssa huomioiden asukasnäkökulma ja yritysmuotoisuus. Jokainen palvelualue kertoo aktiivisesti ja avoimesti toiminnastaan.

Uusi viheralue- ja ulkoliikuntapaikkaohjelma hyväksytään ja se ohjaa uusien paikkojen rakentamista. Sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuuksia edistetään resurssien mahdollistamalla tavalla ja niiden suunnittelussa osallistetaan laajasti eri tahoja. Rakennetun ympäristön laatua vahvistetaan mm. taiteen keinoin. Ympäristön laatutekijät luovat pitovoimaa ja vetovoimaa.

Kangasala on HINKU-kunta, jonka tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Teknisessä keskuksessa toteutetaan kaupungin Ilmasto- ja energiatehokkuustyön tiekartan tavoitteita. Tiekartan tavoitteet ohjaavat kestäväan kasvuun ja hiilineutraalisuuden edistämiseen. Luonnonsuojelualueiden määrää kaupungin mailla lisätään.

Kaupunkilaisten hyvinvointia lisätään hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa. Valtuuston 14.3.2022 hyväksymän Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman keskeiset tavoitteet vuosille 2022-2025 ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, mielen hyvinvoinnin vahvistaminen, arjen hyvinvoinnin tukeminen ja turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen. Kangasalan kaupungin asukasluku kasvaa nopeasti ja palvelujen kysyntä lisääntyy. Henkilökunnan työmääriä seurataan ja työntekijäresurssit mitoitetaan tehtäviin optimaalisesti työssä kuormittumisen ehkäisemiseksi. Tekniseen keskukseseen rekrytoidaan vuonna 2023 huomattava määrä uusia työntekijöitä. Hyviä työolosuhteita kehitetään edelleen, jotta pärjätään kiristyneessä kilpailussa työntekijöistä.

Rakennetun ympäristön digitalisaatiota koskevat uudet lait tulevat voimaan 1.1.2024, jolloin myös uusi valtakunnallinen rakennetun ympäristön tietojärjestelmä avautuu käyttäjille. Tämä edellyttää teknisessä keskuksessa laajaa useiden palvelualueiden tietojärjestelmämuutoksen kokonaissuunnittelua ja käyttöönoton koordinoitua.

Lamminrahkan infra on rakennettu ja Lamminrahkan koulukeskus (sisältäen pienten lasten yksikön) otetaan käyttöön syksyllä 2023. Lamminrahkan pohjoisosan uusi pientalopainotteinen asemakaava laaditaan valmiiksi. Eteläosassa asuinrakentaminen on vilkasta ja uuden kaupunginosan ensimmäiset asuinrakennukset valmistuvat. Yritysalueiden rakentaminen käynnistyy. Saarenmaan osayleiskaavan odotetaan saavan lainvoiman ja Saarenmaan ensimmäisen yritysalueen asemakaavaa edistetään. Aluehankkeita pyritään toteuttamaan kaupungin ja yksityisten välisten yhteistoimintamuotojen avulla, jolloin kunnan omia investointeja voidaan vähentää.

Lamminrahkan rakennushankkeiden lisäksi merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2023 ovat Ruutan koulun ja Pikkolan pienten lasten yksikön suunnittelu ja rakentamisen aloittaminen, Kuhmalahden koulun rakentaminen, Lemetyn alueen infran rakentaminen ja Ilkontien peruskorjaus.

Teknisen keskuksen henkilökunta osallistuu aktiivisesti seudulliseen yhteistyöhön. Vuoden 2023 aikana valmistuu seudun rakennesuunnitelman päivitys.

Uudet vakanssiesitykset

Teknisen keskuksen vuoden 2023 talousarvioesitys sisältää 27 uutta vakanssia.

Rakentamisen palvelualueelle on varattu määrärahaa yhden kiinteistönhoitajan, yhden ulkoalue-työntekijän ja yhden liikuntapaikkojen kunnossapitohenkilön vakansseihin. Lisäresurssit ovat tarpeen Lamminrahkan koulukeskuksen valmistumisen ja hoidettavan rakennetun ympäristön lisääntymisen vuoksi. Lisäksi määrärahaa on osoitettu projektihenkilölle ulkoalueiden hankkeiden rakennuttamiseen ja osa-aikaiselle

projektisihteerille Lumoava Kangasala -työryhmään (osa-aikaisuus 60 %). Projektisihteerin rahoitetaan puoliksi sivistyskeskuksen kanssa.

Maankäytön palvelualueelle esitetään määräaikaisen tontinjakokaavoittajan ja määräaikaisen omakotitonttialueiden kaavasuunnittelijan tehtävien jatkamista kahdella vuodella ja määräaikaista Saarenmaan projektipäällikköä kolmeksi vuodeksi. Lisäksi esitetään projektikoordinaattoria lakimuutoksista aiheutuvien laajojen tietojärjestelmämuutosten kokonaissuunnitteluun ja käyttöönoton koordinointiin.

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualueelle on varattu jatkuvan vilkaan rakentamisen vuoksi määrärahaa lupainsinöörin ja lupavalmistelijan palkkaamiseen rakennusvalvontaan, sekä lainsäädännön muutosten lisäämien tehtävien vuoksi yhden ympäristötarkastajan palkkaamiseen ympäristönsuojeluun.

Ateria- ja siivouspalveluiden palvelualueelle esitetään uusia vakansseja seuraavasti: Lamminrahkan koulukeskukseen syksystä 2023 alkaen palvelutyöntekijöitä A 2 kpl, B 5 kpl ja D 7 kpl, yhteensä 14 henkilöä. Hyvinvointiohjelman mukaisen yläkouluikäisille tarjottavan aamupalan järjestämisen vuoksi tarvitaan yksi palvelutyöntekijä.

Talousarviovaltuustoaloitteet

Vuoden 2023 talousarvion yhteydessä on teknisessä keskuksessa valmisteltu vastaus neljään talousarvioon liittyvään valtuustoaloitteeseen.

- Vastauksessa yksityistieavustusten tasokorotusta koskien todetaan, että avustusmäärärahaa on talousarviossa lisätty 20 000 €.
- Helposti saavutettava ja esteetön kalastuslaituri Kangasalle hankkeelle ei esitetä määrärahaa vuoden 2023 investointiohjelmaan, koska tekeillä olevassa viheralue- ja ulkoliikuntapaikkaohjelmassa määritetään mm. uima- ja venerantojen määrä ja laatu. Tulevan ohjelman mukaisten uusien laituriin suunnittelussa huomioidaan, että jokin laituri on esteetön ja saavutettava.
- Saappaanpohjanojan veneenlaskupaikan kunnostamisen suunnittelu esitetään ensi vuoden työohjelmaan ja suunnittelussa huomioidaan aloitteessa esitetyt asiat.
- Ruutanantien valaistuksen lisäämiseen esitetään rahoitusta investointiohjelmaan vuodelle 2024.

STRATEGISET TAVOITTEET 2023

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa ja 5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	2. Hiilineutraali ja kestävä tulevaisuuden kaupunki
	7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.1	Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi
2.2	Saavutamme hiilineutraalisuustavoitteen kannustamalla asumaan, elämään ja yrittämään kestävästi ja hiilineutraalisti
2.4	Turvaamme lähiluonnon monimuotoisuuden samalla luontopalveluja kehittäen
2.5	Maankäytössä huomioidaan hiilinielut, luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset
5.1	Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona
5.5	Vahvistamme harjujen ja näkötorrien tunnettavuutta ja hyödynnämme harjuja virkistys- ja luontokohteena
7.1	Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme
7.6	Lisäämme sähköisiä palveluita kaupunkilaisille

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Aterian keskimääräinen hinta, €*)	2,76	2,78	2,80	2,82	2,82
Rakennusten energiankulutus kWh/m3	63,9	60,0	60	59,5	59,0

*) sisältää kaikki aterian valmistamiseen liittyvät kulut

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Maanhankinta, ha	54	40	40	40	40
Tonttien luovutus, kpl	45	40	40	40	40
Valmistuneita asuntoja, kpl	368	220	380	380	380
Liikenneväylät, km	237	239	240,5	241,5	242,5
Kaupungin omistamien luonnonsuojelualueiden pinta-alan osuus kaupungin maaomaisuudesta, %	2,1	3	3	4	4,5
Tuotetut ateriamäärät, kpl	2 100 000	2 200 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	304	312	309	309	315
Nettomenot, €/asukas	706	810	667	671	672

Väestö (tilastointipäivä 31.12.)

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

2021: 32 622 virallinen

2022: 33 250 ennuste

2023: 33 800 ennuste

2024: 34 300 ennuste

2025: 34 800 ennuste

TULOSLASKELMA



5 Tuloslaskelma

14.11.2022

Tuloslaskelma ulkoiset erät, euroa (ml. vesilaitos)	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA- muutokset 2022	Muutettu TA 2022	TA2023	TA2023/ TP2021 - %	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	53 260 998	45 950 250		45 950 250	23 413 210	44,0	24 392 710	25 347 210
Myyntituotot	28 600 327	28 619 160		28 619 160	11 005 330	38,5	11 325 330	12 029 830
Maksutuotot	11 646 965	10 335 550		10 335 550	3 174 850	27,3	3 329 350	3 329 350
Tuet ja avustukset	6 508 286	1 880 540		1 880 540	1 549 010	23,8	1 562 010	1 466 010
Muut toimintatuotot	6 505 420	5 115 000		5 115 000	7 684 020	118,1	8 176 020	8 522 020
TOIMINTAKULUT	-227 245 806	-231 970 018	-243 770	-232 213 788	-111 705 137	49,2	-114 793 496	-117 171 107
Henkilöstökulut	-93 739 096	-96 341 649	-213 770	-96 555 419	-59 323 792	63,3	-62 476 790	-64 001 867
Palvelujen ostot	-106 029 623	-106 828 044		-106 828 044	-29 636 930	28,0	-29 176 900	-29 596 697
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 436 614	-12 399 718		-12 399 718	-10 007 930	80,5	-10 149 221	-10 405 708
Avustukset	-10 619 530	-10 044 800	-30 000	-10 074 800	-7 060 300	66,5	-7 060 300	-7 060 300
Muut toimintakulut	-4 420 942	-6 355 806		-6 355 806	-5 676 185	128,4	-5 930 285	-6 106 535
TOIMINTAKATE	-173 984 808	-186 019 768	-243 770	-186 263 538	-88 291 927	50,7	-90 400 786	-91 823 897
VEROTULOT	143 280 858	147 700 000		147 700 000	80 524 000	56,2	77 904 000	79 684 000
VALTIONOSUUDET	45 223 859	49 087 000		49 087 000	26 292 270	58,1	26 292 270	26 292 270
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 814 477	436 100		436 100	-292 000	-7,7	-328 000	-380 000
Korkotuotot	211 521	60 000		60 000	60 000	28,4	60 000	60 000
Muut rahoitustuotot	4 331 072	1 446 100		1 446 100	1 221 000	28,2	1 221 000	1 221 000
Korkokulut	-549 759	-1 046 000		-1 046 000	-1 549 000	281,8	-1 585 000	-1 637 000
Muut rahoituskulut	-178 357	-24 000		-24 000	-24 000	13,5	-24 000	-24 000
VIOSIKATE	18 334 386	11 203 332	-243 770	10 959 562	18 232 343	99,4	13 467 484	13 772 373
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-14 313 222	-14 543 060		-14 543 060	-18 800 565	131,4	-20 537 493	-23 305 527
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 713 073	-14 543 060		-14 543 060	-18 800 565	137,1	-20 537 493	-23 305 527
Arvonalentumiset	-600 149					0,0		
TILIKAUDEN TULOS	4 021 165	-3 339 728	-243 770	-3 583 498	-568 222	-14,1	-7 070 009	-9 533 154
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	1 940 111	685 468		685 468	1 859 540	95,8	1 523 652	1 271 572
Poistoeron muutos	-1 690 212	685 468		685 468	1 859 540	-110,0	1 523 652	1 271 572
Varausten muutos	3 630 323					0,0		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	5 961 276	-2 654 260	-243 770	-2 898 030	1 291 318	21,7	-5 546 357	-8 261 582

Tuloslaskelma on kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuustoon nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu tehtäväkohtaisissa käyttötalousoissa ja tulosbudjeteissa. Tuloslaskelman sitovia eriä ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot.

Tuloslaskelmassa toimintatuottojen arviot palvelukeskuksittain perustuvat palvelualueilla tehtyyn arviointiin.

Verotuloarviot perustuvat valtakunnalliseen arvioon eri verolajien kehityksestä. Tästä arviosta on laadittu kuntakohtaiset veroennustekehikot ja arviossa on käytetty viimeisintä kuntakohtaista arviota. Kunnallisveron tuottoarvio perustuu 8,36 kunnallisveroprosentin tuottoarvioon.

Valtionosuuksien arvioinnissa on käytetty viimeisintä kuntakohtaista arviota vuodelle 2023. Vuosien 2024 ja 2025 arvioinnissa on myös huomioitu hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset valtionosuuksiin.

Poistot tuloslaskelmaan on laskettu käyttöomaisuusohjeen mukaisesti. Poistot tulevat nousemaan tulevina vuosina merkittävästi isojen investointien seurauksena.

Verotulot

Kiinteistövero- prosentit	Kiinteistöverojen vaihteluvälit	Kangasala TP 2021	Kangasala TA 2022	Kangasala TA2023	Kangasala TS 2024	Kangasala TS 2025
Yleinen	0,93-2,00	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
Vakituiset asuinra- kennukset	0,41-1,00	0,43	0,43	0,43	0,43	0,43
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset *	0,93-2,00	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03
Yleishyödylliset yh- teisöt	alaraja 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Voimalaitokset	enint. 3,10	ei määritelty	ei määritelty	ei määritelty	ei määritelty	ei määritelty
Rakentamattomat asuinpaikat	2,00-6,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
* Vaihteluväli 0,93-2,00 mutta enintään 1,00 vakituksia asuinrakennuksia suurempi						

Yhteenveto verotuloista 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2022- muutos	MTA 2022	TA2023	TS 2024	TS 2025
Verolaji							
Kunnallisvero	128 315	135 150		135 150	67 561	65 410	66 903
Muutos%	1,8	5,7		5,7	-50,0	-1,6	5,9
Kiinteistövero	7 659	7 500		7 500	8 039	8 039	8 039
Muutos%	13,8	3,4		3,4	7,2	5,8	4,4
Yhteisö- veron tuotto	7 306	5 050		5 050	4 924	4 455	4 742
Muutos%	48,4	-13,5		-13,5	-2,5	21,1	30,6

Suunnitelmapoistot

Poistot on laskettu kaupungin käyttöomaisuusohjeen mukaisesti. Poistot näkyvät palvelukeskusten menoissa seuraavasti:

- poistot vesijohto- ja jätevesiverkosta näkyvät yhdyskuntatekniikan palveluprosessissa poistoina sekä vesilaitoksen liiketoimintaprosessissa
- poistot rakennuksista näkyvät rakennuttamisen palvelualueella poistoina ja sisältyvät palvelukeskuk- silta perittävään sisäiseen vuokraan
- poistot kalustosta näkyvät kullakin palvelualueella

INVESTOINTIOSA



6 Investoinnit palvelukeskuksittain

Investointiosassa esitetään määrärahat käyttöomaisuuden hankintaan. Käyttöomaisuus aktivoi-
daan taseeseen ja poistetaan tuloslaskelman kautta vuosikuluina. Käyttöomaisuuden hallinnassa
noudatetaan valtuuston hyväksymää käyttöomaisuusohjetta. Investointiosan määrärahat vara-
taan käytön mukaisina.

Käyttöomaisuusinvestoinnit esitetään seuraavassa palvelukeskuksittain, euroa

Investoinnit TA2023 ja TS2024-2025

14.11.2022

Strateginen johto	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	4 316 747	2 200 000	400 000	400 000	400 000
Kulut	-1 776 757	-1 500 000	-1 750 000	-1 250 000	-1 250 000
Netto	2 539 991	700 000	-1 350 000	-850 000	-850 000

Sivistyskeskus	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	112				
Kulut	-505 662	-578 000	-3 490 000	-3 127 000	-290 000
Netto	-505 550	-578 000	-3 490 000	-3 127 000	-290 000

Tekninen keskus	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	2 268 915	425 520	983 210		
Kulut	-18 250 060	-44 841 400	-42 560 000	-40 235 000	-40 445 000
Netto	-15 981 145	-44 415 880	-41 576 790	-40 235 000	-40 445 000

Kaupunki ilman vesi -liikelaitosta	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	6 585 774	2 625 520	1 383 210	400 000	400 000
Kulut	-20 657 150	-47 518 400	-47 800 000	-44 612 000	-41 985 000
Netto	-14 071 376	-44 892 880	-46 416 790	-44 212 000	-41 585 000

Vesi -liikelaitos	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Kulut	-4 582 243	-5 575 000	-4 205 000	-4 390 000	-5 725 000
Netto	-4 582 243	-5 575 000	-4 205 000	-4 390 000	5 725 000

Kaupunki ml vesi -liikelaitos	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	6 585 774	2 625 520	1 383 210	400 000	400 000
Kulut	-25 239 393	-53 934 000	-52 005 000	-49 002 000	-47 710 000
Netto	-18 653 619	-50 467 880	-50 621 790	-48 602 000	-47 310 000

RAHOITUSOSA



7 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa kaupungin maksuvalmiuteen. Toiminnan ja investointien rahavirrasta nähdään miten vuosikate ja muu tulorahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen.

14.11.2022

Rahoituslaskelma, euroa	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	18 334 386	11 203 332	18 232 343	13 467 484	13 772 373
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-3 016 498	-949 800	-467 100	-441 100	-633 100
	15 317 888		17 765 243	13 026 384	13 139 273
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-25 227 845	-53 093 400	-52 005 000	-48 752 000	-47 435 000
Rahoitusosuudet investointeihin	2 265 852	425 520	983 210	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 095 321	3 149 800	981 800	968 800	1 064 800
	-18 866 672	-49 518 080	-50 039 990	-47 783 200	-46 370 200
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 548 784	-39 264 547	-32 274 747	-34 756 816	-33 230 927
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainauksen lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainauksen vähennykset	9 350	9 000	0	0	0
	9 350	9 000	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	52 550 000	40 000 000	40 000 000	40 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 022 822	-13 300 000	-15 610 416	-18 266 666	-20 316 666
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
	-14 022 822	39 250 000	24 389 584	21 733 334	19 683 334
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-12 992	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	-2 427 827	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	4 313 841	0	0	0	0
	1 873 022		0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-12 140 450	39 259 000	24 389 584	21 733 334	19 683 334
Rahavarojen muutos	-15 689 234	-5 547	-7 885 163	-13 023 482	-13 547 593
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	45 000 531	0	0	0	0
Rahavarat 1.1.	60 689 765	0	0	0	0
	155 689 234	0	0	0	0

LIITTEET



**KONSERNIYHTEISÖILLE JA
YHTEISTOIMINTATAHOILLE
MYÖNNETTÄVÄT KONSERNITUET
JA AVUSTUKSET**

8. Liitteet

8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituet ja avustukset

Konsernituen ja avustuksen kohde, euroa	TP2021	TA2022	TA2023
STRATEGINEN JOHTO			
Kangasalan Uimahalli Oy, Konsernituki			
Kaupungin osuus uimahallin rakentamisen rahoituksen (korko + lainanlyhennys) kustannuksista (konsernituki maksetaan korko- ja lainanlyhennyslaskua vastaan)	880 000	enintään 925 000	enintään 1 055 000
Toiminta-avustus uimahallin toimintaan	322 000		
Kangasala-talo Oy - vuokratuki	405 000	enintään 405 000	enintään 405 000
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo			
-Mobilia III –hankkeen toteuttamiseksi rahoituskulu-avustus laina-ajalle 2009 - 2023, n. 18 000 €/vuosi	18 000	18 000	18 000
-Mobilia IV –hanke 2015 - 2024 Val 10.11.2008 § 112	100 000	100 000	100 000
SIVISTYSKESKUS			
Kangasala-talo Oy, Konsernituki			
- kulttuuripalveluiden tuottamiseen	260 000	enintään 260 000	enintään 260 000
- museopalveluiden tuottamiseen	250 000	enintään 250 000	enintään 250 000
Kangasalan Jäähalli Oy			
- avustus (jäähallisopimukseen perustuva v.1996, v. 2006, 2016) Kh 8.2.2016 § 37	75 000	75 000	75 000
YHTEENSÄ, euroa	2 310 000	2 033 000	2 163 000

JÄSENMAKSUT JA YHTEISTOIMINTAOSUUDET

8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet

Strateginen johto

Yhteisö	Jäsenmaksuperuste
Elävät Kaupunkikeskustat ry	1 390 euroa/vuosi
Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry	130 euroa / 1 000 asukasta
Kangasalan Pohjola-Norden ry	3 senttiä / asukas
Pirkanmaan Virkistysalueyhdistys ry	9 senttiä / asukas
Pro Ysitie ry	500 euroa/vuosi
Kangasalan räpinologit ry	3 senttiä / asukas
Sappeen matkailualueen kehittämissyhdystys ry	100 euroa / jäsenkunta
Suomalaisen Työn Liitto	97 euroa / jäsenkunta
Suomen Punainen Risti, Hämeen piiri	Kuntajäsenmaksu
Kangasalan Suomi-Venäjä seura	3 senttiä / asukas
Suomi-Saksa Yhdistysten Liitto ry	3 senttiä / asukas
Tampereen kesäyliopisto	0,25 euroa / asukas
Tampereen Kauppakamari	Henkilöstö > 150, 1 900 euroa
Teosto ry	Esityskorvaus: 0,1114 e/asukas

Yhteistoiminta ja muut maksuosuudet	TP2021	TA2023
Tampereen pelastuslaitos (siirtyy hyvinvointialueen hoidettavaksi v. 2023 alkaen)	2 111 627	-
Tampereen ympäristöterveydenhuolto 1.1.2023 alkaen	-	350 000
Jäsenkunnan maksuosuus Suomen Kuntaliitto ry (jäsenmaksu AVL 4 §)	101 957	102 600
KT Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat (Kunnallinen työmarkkinalaitos) jäsenmaksuennakko	33 652	33 652
Jäsenkunnan maksuosuus Pirkanmaan liitto (Tp 2017 maksuperusteena v. 2015 verotettava tulo) MKH 2.12.2013 § 234, MKV 14.12.2015	234 010	238 690
Jäsenkunnan maksuosuus Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä)	82 136	83 800
Yhteensä	2 563 382	808 742

Vesilaitos

Suomen vesilaitosyhdistys ry	Vuoden 2021 maksuperusteena v. 2020 laskutettu vesimääsukärä	TP2021	TA2022	TA2023
		7 111	7 200	7 200

HENKILÖSTÖMUUTOKSET

8.3 Henkilöstömuutokset talousarviovuodelle 2023 ja taloussuunnitelmavuosille 2024-2025

UUDET VAKANSSIESITYKSET TALOUSARVIOVUODELLE 2023

Palvelukeskus: Sivistyskeskus Palvelualue ja -yksikkö/kohde Virka	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut 2023/hlö vuosi€/hlö		TA2023 kustannus kaikki	Henkilö- määrä kaikki yht.
PALVELUALUE: Sivistyskeskuksen yhteispalvelut yht. 3 kpl				
Taluspäällikön virka 1.1.2023 alkaen Perustelut: Taloushallinnon tehtävien jatkuva lisääntyminen kaupungin kasvaessa (uudet järjestelmät, sopimukset, ostopalvelut) Hankkeiden talouskoordinointi ja hallinnointi, hyvinvointialueen yhdyspinnat.	62 000 €	62 000 €	62 000 €	1
Kehittämispäällikön työsuhde 1.1.2023 alkaen Perustelut: Digitaalisten palveluiden kehittämisen näkijä, vetäjä, koordinoija ja organisoija. Hankkeiden sisällöllinen koordinointi ja hallinnointi. Yhteistyö kaupungin ICT-palveluiden ja kehittämispalveluiden kanssa. Sivistyskeskuksen palvelujen ja hyvinvointialueen yhdyspintatyö.	58 000 €	58 000 €	58 000 €	1
Osallisuus- ja yhteisökoordinaattorin työsuhde 1.1.2023 alkaen Perustelut: Osallistavan työn lisääntyminen. Kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspintatyö.	52 000 €	52 000 €	52 000 €	1
Yhteensä	172 000 €	172 000 €	172 000 €	3

PALVELUALUE: Varhaiskasvatus yht. 35 kpl				
Erityisopettajan työsuhde 1.8.2023 alkaen Perustelut: Varhaiskasvatuslain muutos 1.8.2022 >lapsen oikeus tukeen, tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätökset (myös yksityinen varhaiskasvatus). Tuen tarpeen kasvu.	17 000 €	42 000 €	17 000 €	1
Lastenhoitajan työsuhde, vakituinen varahenkilö 1.8.2023 alkaen Perustelut: Vakittuiset varahenkilöt takaavat varhaiskasvatuslain mukaisen henkilöstön yksiköissä. Sijaisten käyttö vähentyy.	14 000 €	35 000 €	28 000 €	2
Lamminrahkan pienten lasten yksikön esihenkilön virka 1.1.2023 alkaen	44 000 €	44 000 €	44 000 €	1

Perustelut: Uuden varhaiskasvatussyksikön käynnistäminen 1.8.2023 alkaen, keväällä 2023 mm. rekrytoinnit ja kalustehankinnat				
Lamminrahkan pienten lasten yksikkö, varhaiskasvatuksen opettajan työsuhte 1.8.2023 alkaen Perustelut: Uuden yksikön toiminnan käynnistyminen, 6 varhaiskasvatuksen ryhmää ja 2 esiopetusryhmää	17 000 €	42 000 €	272 000 €	16
Lamminrahkan pienten lasten yksikkö, lastenhoitajan työsuhte 1.8.2023 alkaen Perustelut: Uuden yksikön toiminnan käynnistyminen, 6 varhaiskasvatuksen ryhmää ja 2 esiopetusryhmää	14 000 €	35 000 €	112 000 €	8
Hanketyöntekijä 1.1.2023 alkaen Perustelut: Erityisavustushankkeiden hallinnointi.	30 000 €	30 000 €	30 000 €	1
Varhaiskasvatuksen avustajan työsuhte 1.1.2023 alkaen Perustelut: Lasten määrän ja palvelutarpeen kasvu Kangasalan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.	30 000 €	30 000 €	60 000 €	2
Lastenhoitajan työsuhte 1.1.2023 alkaen Perustelut: Varhaiskasvatussyksikön johtamisen vahvistaminen	26 000 €	26 000 €	104 000 €	4
Yhteensä	192 000 €	284 000 €	667 000 €	35

PALVELUALUE: Opetuspalvelut yht. 28 hlöä				
Kasvatusohjaajan työsuhte 1.8.2023 alkaen Perustelut: Kasvatusohjaajien tarve korostunut, osoitetaan alakouluihin	15 000 €	36 000 €	15 000 €	1
Luokanopettajan virka 1.8.2023 alkaen Perustelut: Lamminrahkan koulun opetushenkilöstö, toiminta alkaa elokuussa 2023	19 000 €	46 000 €	115 000 €	6
Kielten lehtorin virka 1.8.2023 alkaen Perustelut: Lamminrahkan koulun opetushenkilöstö, toiminta alkaa elokuussa 2023	20 000 €	48 000 €	20 000 €	1
Erityisluokanopettajan virka 1.8.2023 alkaen Perustelut: Lamminrahkan koulun opetushenkilöstö, toiminta alkaa elokuussa 2023	26 000 €	63 000 €	26 000 €	1
Koulunkäynninohjaajan työsuhte 1.8.2023 alkaen Perustelut: Lamminrahkan koulun opetushenkilöstö, toiminta alkaa elokuussa 2023	13 000 €	31 000 €	39 000 €	3

Toimistosihteerin työsuhde 1.1.2023 alkaen Perustelut: Lamminrahkan koulun käynnistyminen ja alkuvaiheessa muiden hallinnon tehtävien osoittaminen	37 000 €	37 000 €	37 000 €	1
Erityisluokanopettajan virka 1.8.2023 alkaen Perustelut: Erityisen ja tehostetun tuen määrä ollut kasvava viime vuosina. Pitkäjärven koululle tarvitaan 3. pienryhmä, jotta jokaiselle vuosiluokalle olisi oma pienryhmänsä.	26 000 €	63 000 €	26 000 €	1
Erityisluokanopettajan (kuntouttava) virka 1.8.2023 alkaen Perustelut: Lastensuojelulaitos Nikkarinharjuun tulee opilaita kahden ryhmän verran. Kotaharjun lastensuojelulaitokselle valmistuu uudet tilat ja samalla pienryhmiä tulee kaksi lisää.	26 000 €	63 000 €	104 000 €	4
Koulunkäynninohjaajan työsuhde 1.8.2023 alkaen Perustelut: Koulunkäynninohjaajat Nikkarinharjun ja Kotaharjun lastensuojelulaitosten uusiin ryhmiin	13 000 €	31 000 €	52 000 €	4
Tuntiopettajan tehtävä 1.1.2023 alkaen Perustelut: Valmistavaan opetukseen tuntiopettaja. Tampereen kaupunki ei järjestä enää valmistavaa opetusta kangasalalaisille, joten opetus tulee järjestää itse.	46 000 €	46 000 €	46 000 €	1
Luokanopettajan virka 1.8.2023 alkaen Perustelut: Sekä Suoramalla että Vatialassa ryhmien määrä kasvaa yhdellä ja Liuksialassa vähenee yhdellä. Yhden luokanopettajan viran tarve	19 000 €	46 000 €	19 000 €	1
Tuntiopettajan tehtävä 1.8.2023 alkaen Perustelut: Lukion tuntimäärän tasaamiseksi ja opettajien jaksamisen varmistamiseksi tarvitaan matematiikan tuntiopettajan vakanssi. Tehtävä on tarpeen täyttää vakinaisella henkilöllä. Määrärahat (v. 2023 palkkakustannukset yht. 20 000 €, koko vuosi 48 000 €) siirretään palvelualueen sisältä, joten vakanssilla ei kustannusvaikutuksia.	0	0	0	1
Koulunkäynninohjaajan työsuhde 1.8.2023 alkaen Perustelut: Vakanssit olleet täytettynä määräaikaaisesti. Vakanssit on tarpeen täyttää vakinaisella henkilöstöllä. Määrärahat (v. 2023 palkkakustannukset yht. 39 000 €, koko vuosi 78 000 €) siirretään palvelualueen sisältä, joten vakansseilla ei kustannusvaikutuksia.	0	0	0	3
Yhteensä	260 000 €	510 000 €	499 000 €	28

PALVELUALUE: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut yht. 5 kpl				
Teknologiavahtimestarin työsuhde 1.8.2023 alkaen Perustelut: Lamminrahkan koulun yhteyteen valmistuu liikuntasali, joka tulee olemaan aktiivisessa iltaja viikonloppukäytössä. Teknologiavahtimestari vastaa salin käytöstä ja avustaa tarvittaessa muiden tilojen esitystekniikan käytössä. Sopimuksen mukaan valvonnasta aiheutuvat kustannukset jaetaan Tampereen kaupungin kanssa. Kangasalan osuus on 62,4 %.	8 000 €	20 000 €	8 000 €	1
Nuoriso-ohjaajan työsuhde 1.9.2023 alkaen Perustelut: Ohjaaja Lamminrahkan koulukeskuksen yhteyteen valmistuvalle nuorisotilalle. Ohjaajan tehtäviin kuuluu lisäksi kouluyhteistyö koulukeskuksessa. Tehtävään sisällytetään myös erityisnuorisotyötä.	12 000 €	34 000 €	12 000 €	1
Kulttuurituottajan työsuhde 1.1.2023 alkaen Perustelut: Kaupungin tapahtumien määrä lisääntynyt ja tarve ammattitaitoiselle tuottajalle kasvanut.	36 000 €	36 000 €	36 000 €	1
Toimistosihteeri 1.1.2023 alkaen Perustelut: Vastaa kaupungin vapaa-aikatilojen vuokrauksesta, laskutuksesta ja muista tilavuokraukseen liittyvistä tehtävistä.	34 000 €	34 000 €	34 000 €	1
Taide- ja museoasiantuntija 1.1.2023 alkaen Perustelut: Kehittää kaupungin museo- ja näyttelytoimintaa, vastaa julkiseen taiteeseen liittyvästä Lumoava Kangasala -ohjelmasta, hoitaa kaupungin taideteoskokoelmaa, vastaa seudullisesta museoyhteistyöstä. Teknisen keskuksen osuus palkasta alustavasti 25 % (sovi-taan erikseen).	28 000 €	28 000 €	28 000 €	1
Yhteensä	118 000 €	152 000 €	152 000 €	5
Sivistyskeskus yhteensä, euroa	742 000	1 118 000	1 490 000	71 hlöä

Palvelukeskus: Tekninen keskus Palvelualue ja -yksikkö/kohde Virka	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut 2023/hlö vuosi €/hlö)		TA2023 kustannus kaikki	Henkilö- määrä kaikki yht.
PALVELUALUE: Rakentaminen 4 kpl				
Kiinteistöjen ylläpito Kiinteistöhoitaja Perustelut: Lamminrahkan koulukeskuksen valmistuminen	37 500 €	37 500 €	37 500 €	1

Ulkoalueiden ylläpito/Ulkoalueyöntehtäjä 1.8.2023 alkaen Perustelut: Hoidettavan rakennetun ympäristön lisääntyminen (Lamminrahka)	20 000 €	37 500 €	20 000 €	1
Ulkoalueiden ylläpito/ Liikuntapaikkojen kunnossapito-henkilö 1.8.2023 alkaen Perustelut: Hoidettavan rakennetun ympäristön lisääntyminen (Lamminrahka)	20 000 €	37 500 €	20 000 €	1
Ulkoalueiden ylläpito/Projektihenkilö rakennuttamiseen Perustelut: Ulkoalueiden hankkeiden rakennuttaminen	57 000 €	57 000 €	57 000 €	1
Projektisihteeri Perustelut: Lumoava Kangasala (75 % rahoitus Sike) vakanssi Sikeessä	10 000 €	10 000 €	10 000 €	
Rakentaminen yhteensä	124 500 €	142 000 €	144 500 €	4

PALVELUALUE: Maankäyttö 2 kpl				
Kaavoitus/tontinjakokaavoittaja Perustelut: Määräaikaisen tehtävän jatkaminen kahdella vuodella (vuosikustannus 55 000 €)	0	0	0	1
Kaavoitus/kaavasunnittelija Perustelut: Määräaikaisen omakotitonttialueiden kaavasunnittelijan tehtävän jatkaminen kahdella vuodella (vuosikustannus 55 000 €)	0	0	0	1
Kaavoitus/Saarenmaan projektipäällikkö, määräaikainen 3v Perustelut: Saarenmaa on yksi kaupungin kärkihankkeita ja on tarpeen palkata henkilö koordinoimaan laajan hankkeen etenemistä kokonaisuutena.	64 000 €	64 000 €	64 000 €	1
DMcity-projektikoordinaattori Perustelut: Lakimuutoksista aiheutuvien laajojen tietojärjestelmämuutosten kokonaissuunnitteluun ja käyttöönoton koordinointiin.	57 000 €	57 000 €	57 000 €	1
Maankäyttö yhteensä:	121 000 €	121 000 €	121 000 €	2

PALVELUALUE: Ympäristö- ja rakennusvalvonta 3 kpl				
Rakennusvalvonta/lupainsinööri Perustelut: Rakentamisen määrän lisääntyminen	57 000 €	57 000 €	57 000 €	1
Rakennusvalvonta/lupavalmistaja Perustelut: Rakentamisen määrän lisääntyminen	48 000 €	48 000 €	48 000 €	1
Ympäristönsuojelu/ympäristötarkastaja Perustelut: Lainsäädännön muutosten lisäämät ja edelleen lisääntyvät tehtävät	57 000 €	57 000 €	57 000 €	1
Ympäristö- ja rakennusvalvonta yhteensä	162 000 €	162 000 €	162 000 €	3

PALVELUALUE: Ateria- ja siivouspalvelut 18 kpl				
Palvelutyöntekijä 14 hlöä, Lamminrahkan koulukeskus Perustelut: Lamminrahkan koulukeskuksen valmistuminen	18 200 €	36 400 €	255 000 €	14
Palvelutyöntekijä 2 hlöä	35 000 €	35 000 €	70 000 €	2
Palveluesimies Perustelut: Lisääntyvien asiakas-/tilamäärien tuoma henkilöstötarvelisäys (Huutijärven pk, siirtotila Suorama, Kuhmalahden koulu yms.)	50 000 €	50 000 €	50 000 €	1
Palvelutyöntekijä Perustelut: Hyvinvointiohjelman mukainen aamupala yläkoululaisille.	35 000 €	35 000 €	35 000 €	1
Ateria- ja siivouspalvelut yhteensä:	138 200 €	156 400 €	410 000 €	18

Tekninen keskus yhteensä	545 700 €	581 400 €	837 500 €	27/hlöä
---------------------------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Kaupunki yhteensä (ilman vesi -liikelaitosta), €	1 287 700	1 699 400	2 327 500	98/hlöä
---	------------------	------------------	------------------	----------------

Vesi -liikelaitos Palvelualue ja -yksikkö /kohde Virka	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut 2023/hlö vuosi €/hlö		TA2023 kustannus kaikki	Henkilö- määrä kaikki yht.
Veden jakelu ja viemäriverkosto Verkostoinsinööri Perustelut: Tehtävää on hoidettu määräaikaisin järjestelyin, joka on tarpeen täyttää vakinaisella henkilöllä.	0	0	0	1
Vesijohtoverkosto- ja vesilaitokset Projekti-insinööri Perustelut: Tehtävää on hoidettu määräaikaisena tehtävänä, johon on kuulunut vesilaitoksen eri ylläpitojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitotehtäviä. Tehtävä on tarpeen täyttää vakinaisella henkilöllä.	0	0	0	1
Vesi -liikelaitos yhteensä				2 /hlöä

Kaupunki yhteensä (ml. vesi -liikelaitos)	1 287 700 €	1 699 400 €	2 327 500 €	100/hlöä
--	--------------------	--------------------	--------------------	-----------------

Henkilöstömuutokset suunnitelmavuosille 2024-2025

UUDET VAKANSSIT TALOUARVION SUUNNITELMAVUOSILLE 2024-2025

Sivistyskeskus

Palvelukeskus Sivistyskeskus Palvelualue Palveluyksikkö/Kohde Perustelut	Työsuhde/Virka	2024 hlö- määrä	2024 euroa	2025 hlö- määrä	2025 euroa
Palvelualue: Opetuspalvelut Perustelut: Kasvatusohjaajien tarve korostunut, osoitetaan alakouluihin	Kasvatusohjaaja työsuhde 1.8.2024 alkaen	1	15 000 €	-	-
Yhteensä		1	15 000 €		

Tekninen keskus

Palvelukeskus Tekninen keskus Palvelualue ja -yksikkö/ Kohde Perustelut	Työsuhde/Virka	2024 hlö- määrä	2024 euroa	2025 hlö- määrä	2025 euroa
Palvelualue: Ateria- ja siivouspalvelut Perustelut: Ruutanan koulukeskuksen käyttöönotto 4 hlöä Timanttikortteli, toimistorakennuksen valmistuminen 2 hlöä Palvelutyöntekijä 7 hlöä, Pikkolan pientenlasten yksikkö Perustelut: Uusi pientenlasten yksikkö	Palvelutyöntekijä Palvelutyöntekijä	- -	- -	6 7	210 000 € 130 000 €
Yhteensä				13	340 000 €

Kaupunki yhteensä, €		1	15 000	13	340 000
-----------------------------	--	----------	---------------	-----------	----------------

8.4 Tietoja konserniyhtiöistä

Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt

Kuntalain 16a §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1. luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta on kuntakonsernin emoyhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Vuoden 2023 talousarvioluvut ovat toimitusjohtajan arvioita*. Vuoden 2023 talousarviosta päätetään kunkin yhtiön yhtiökokouksessa tai yhtiön hallituksessa.

KOY Taloherttua



KOY Taloherttua	
Perustamisvuosi	1973
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 0400 242 794
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 3 246 027 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiö vastaa kaupungin vuokratalo toiminnasta eli hoitaa asuntojen markkinoinnin, vuokrauksen, rakennuttamisen ja hallinnoinnin. Taloherttuan palvelutuotannosta huolehtii pääosin Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy.	

Talous

Kiinteistö Oy Taloherttua	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	6 915 532	7 015 000	7 750 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	143 580	65 000	20 000
Taseen loppusumma	37 051 611	36 500 000	37 500 000
Lainat	26 632 187	28 450 000	31 000 000
Takaukset emolta	20 527 402	23 500 000	25 000 000

Kiinteistö Oy Taloherttua	TP2021	TA2022	TA2023*
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Toiminnallinen käyttöaste- %	94	95	96
Vaihtuvuus	16	17	20
Omavaraisuusaste %	26	21	20
Velkaantumisaste %	257	350	375
Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,88	0,28	0,25

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy



Pirkanmaan Laatusännöinti Oy

Perustamisvuosi	2012
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Joni Brander
Osoite ja puh.	Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 03 357 5229
Sähköposti	joni.brandner@pirkanmaanlaatusannointi.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 40 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti, kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut), vuokraus	

Talous

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	3 798 495	3 700 000	4 000 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	124 770	180 000	200 000
Taseen loppusumma	1 043 607	1 000 000	1 000 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Henkilöstön määrä	48	48	48
Osinko	220 176	230 000	200 000

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy



Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy

Perustamisvuosi	2012
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	Urheilutie 2- 4, 36200 Kangasala, puh. 040 868 2163
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 10 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti ja vuokraus, rakennuttaminen ja kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut) kaupunkikonsernille (sovitut kohteet).	

Talous

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	2 220 379	2 050 000	2 400 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	81 509	125 000	150 000
Taseen loppusumma	1 511 321	1 740 000	1 600 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Henkilöstön määrä	30	30	32
Kaupunkikonsernin omistuksessa olevien kohteiden huolto- ja ylläpitopalvelut, kpl	65	65	65
Käyttökate%	5	5	5
Omavaraisuusaste%	71	70	73
Quick ratio, maksuvalmiusaste	2	3	2



Kangasalan Lämpö Oy

Kangasala Lämpö Oy

Perustamisvuosi	1982
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Pekka Lehtonen
Osoite ja puh.	Tyrnimarjankuja 3, 36220 Kangasala, puh. 040 732 0041
Sähköposti	pekka.lehtonen@kangasalanlampo.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 912,76 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kangasalan Lämpö Oy on Kangasalan kaupungin alueella toimiva kaukolämpö- ja maakaasupalveluja tarjoava lämpöyhtiö.	

Talous

Kangasalan Lämpö Oy	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	10 749 449	9 500 000	10 000 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	963 438	800 000	500 000
Taseen loppusumma	21 852 900		
Lainat	8 965 519	8 275 865	7 586 211
Takaukset emolta	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Verkostohyötysuhde-%	91	>90	>90
Kaukolämmön suunnittelemattomat keskeytykset (kpl)	1	<3	<3
Uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannossa -%	72	>70	>70

Kangasalan Uimahalli Oy

Kangasalan Uimahalli Oy

Perustamisvuosi	2007
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Reija Kolehmainen
Osoite ja puh.	Kirkkojärventie 4 36200 Kangasala, puh. 0400 515 611
Sähköposti	reija.kolehmainen@kangasalanuimahalli.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 750 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Uinti- ja hyvinvointipalvelujen tuottaminen vauvasta ikäihmisiin. Toiminnan strateginen perusta on kaupunkilaisille tarjottavien uimahallipalvelujen ja terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan yhdistäminen. Yhtiö ei tavoittele voittoa, jotta palvelun hinnat pysyvät kohtuullisina.	

Talous

Kangasalan Uimahalli Oy	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	844 021	1 204 000	1 150 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	313 319	1 000	14 000
Taseen loppusumma	8 490 707	7 600 000	7 300 000
Lainat	7 068 355	6 500 000	6 000 000
Takaukset emolta	12 630 000	12 630 000	12 630 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijämäärä	118 856	200 000	200 000
		Oletuksena on, että korona-epidemia ei vaikuta asiakasmääriin.	
Lämmönkulutus MWh	2 013	2 200	2 200
Sähkön kulutus MWh	2 029	1 200	1 400
Veden kulutus m3	19 178	26 000	28 000
Omavaraisuusaste %	17	15	19
Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,9	0,5	0,9

Kangasala-talo Oy



Kangasala-talo Oy

Perustamisvuosi	2013
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Timo Kotilainen
Osoite ja puh.	Kuohunharjuntie 6, PL 31, 36200 Kangasala, puh. 040 631 6400
Sähköposti	timo.kotilainen@kangasala-talo.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Tuottaa kulttuuripalveluina ohjelma- ja näyttelytoimintaa sekä museotoimintaa, sekä vuokraa tapahtuma- ja kokoustiloja.	

Talous

Kangasala-talo Oy	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	255 392	280 000	300 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	186 198	5 000	5000
Taseen loppusumma	760 379	555 000	555000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijät yhteensä	30 007	35 000	40 000
Kävijät taidemuseo	16 570	11 000	11 000
Tilaisuudet salissa	72/perutut 55	100	100
Elokuvaesitykset	106/kevät ja joulukuu peruttu	180	200

Business Kangasala Oy

Business Kangasala Oy

Perustamisvuosi	19.3.2018
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Päivi Kuusivaara
Osoite ja puh.	Kangasalan kaupunki, Kunnantie 1, PL 50 36201 Kangasala puh. 044 430 9246
Sähköposti	paivi.kuusivaara@businesskangasala.fi

Osakeomistus 100 %

Osakepääoma 100 000 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Yhtiön toimialana on tuottaa julkiselle sektorille elinkeinotoimen ja matkailun kehittämis- ja yrityspalveluja. Yhtiö tarjoaa ja välittää yritysten kehittämis- ja informaatiopalveluja ja osallistuu muutoinkin elinkeinoelämän yleisten edellytysten kehittämiseen. Yhtiö voi hankkia hallintaansa ja vuokrata elinkeinoelämän käyttöön toimitiloja, laitteita ja järjestelmiä sekä myydä ja välittää palveluja yrityksille verkostoitumisessa, toiminnoissa tarvittavien tietojen ja taitojen hankinnassa, uusien yritysten, liikeideoiden ja toimintatapojen kehittämisessä sekä kotimaisten ja kansainvälisten yhteyksien luomisessa ja ylläpidossa. Yhtiö voi omistaa sellaista yhtiöiden ja yhteisöjen osakkeita ja osuuksia, joiden toiminta liittyy välittömästi tai läheisesti yhtiön omaan toimintaan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tavoitella voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa, vaan mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen.

Talous

Business Kangasala Oy	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	911 400	907 000	990 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	6 562	0	6 000
Tilikauden voitto/tappio	3 838	0	4 800
Taseen loppusumma	255 750	250 000	260 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Uusien Kangasalla perustettujen yritysten ja työntekijöiden lukumäärä	254/260	200/250	180/200
Työpaikkaomavaraisuusaste	>64	>64	>64
Tarjonnassa olevien tonttien lukumäärä	>10	>10	>10

Kangasalan Parkki Oy

Kangasalan Parkki Oy	
Perustamisvuosi	1981
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala p. 050 4522123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä, rakennuttaa, omistaa ja hallinnoida pysäköintitiloja ja alueita sekä harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa omistamissaan tai sitä varten vuokraamissaan pysäköintiloissa ja alueilla. Yhtiö voi myös omistaa pysäköintipaikkojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.	

Talous

Kangasalan Parkki Oy	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	524 703,53	530 000	570 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-346,98	-90 000**	100
Taseen loppusumma	7 831 811	7 531 811	7 231 811
Lainat	6 750 000	6 750 000	6 450 000
Takaukset emolta	7 500 000	7 500 000	7 500 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Pysäköintitalon käyttöönotto	5.12.2019	5.12.2019	5.12.2019
Autopaikkojen lukumäärä	332	332	332
Sähköautojen latauspisteet	6	6	6
Alkaneet pysäköintikerrat	59 962	65 000	70 000

KOY Kangasalan Harjunsola I

KOY Kangasalan Harjunsola I

Perustamisvuosi	1962 ja 1972
Vastuuhenkilö	isännöitsijä Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 154 985 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita tonttia ja omistaa ja hallita tonteilla olevia yhtiä asuin- ja kahta liikerakennusta	

Talous

KOY Kangasalan Harjunsola I	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	169 960	181 738	181 738
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-15 049	137	2 000
Tilikauden voitto/tappio	-15 049	137	2 000
Taseen loppusumma	254 897	230 000	220 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Asuntojen käyttöaste	0	0	0
Liiketilojen käyttöaste-%	75	50	50

KOY Kangasalan Harjunsola II

KOY Kangasalan Harjunsola II

Perustamisvuosi	1986
Vastuuhenkilö	isännöitsijä Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 68 368,39 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita tonttia ja omistaa ja hallita kyseisellä tontilla olevaa liikerakennusta.	

Talous

KOY Kangasalan Harjunsola II	TP2021	TA2022**	TA2023*
Liikevaihto	108 246	96 073	24 018***
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	44 898	-6 100	0
Tilikauden voitto/tappio	44 898	-6 100	0
Taseen loppusumma	558 299	550 000	0
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Liiketilojen käyttöaste %	100	100	0
Velkaantumisaste %	0	0	0

** Yhtiön omistama rakennus sekä yhtiö tullaan purkamaan alustavan aikataulun mukaisesti vuoden 2022 aikana. Liikevaihto riippuvainen toteutuvasta aikataulusta.

*** Arvio oletuksena, että yhtiö saadaan purettua 28.2 mennessä.

KOY Vatialan Kasarminportti

KOY Vatialan Kasarminportti

Perustamisvuosi	2000
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja p.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi

Osakeomistus 59,6 %

Osakepääoma 49 615,44 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita tonttia sekä yhtiön toimesta tontille rakennettua teollisuusrakennusta.

Talous

Kiinteistö Oy Vatialan Kasarminportti	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	83 599	90 976	98 352
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen veroja	-13 360	-22 000	0
Tilikauden voitto/tappio	-13 360	-22 000	0
Taseen loppusumma	1 644 316	1 622 000	1 612 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Teollisuustilojen käyttöaste -%	100	100	100

KOY Kangasalan Säästökeskus

KOY Kangasalan Säästökeskus

Perustamisvuosi	1975
Vastuuhenkilö	Toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja p.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, p. 050-452 2123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi

Osakeomistus 64,60 %

Osakepääoma 35 379 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Kiinteistöyhtiön tehtävä on hallinnoida ja ylläpitää kiinteistöä siten, että osakkeenomistajat ja vuokralaiset voivat toimia hallitsemisissaan huoneistossa itse tai vuokrata hallitsemiaan tiloja.

Talous

Kangasalan Säästökeskus Oy	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	167 255	181 435	181 435
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	2966	3830	0
Tilikauden voitto/tappio	2966	3830	0
Taseen loppusumma	1 579 534	1 570 000	1 560 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Tilojen käyttöaste-% (yhtiön omistamat tilat)	100	100	100
Yhtiön omavaraisuusaste %	76	78	80
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0,4	0,4	0,4
Nettovelkaantumisaste%	23,3	21	18
Maksuvalmius, Quick ratio	0,9	0,8	0,9

KOY Kangasalan Timantti

KOY Kangasalan Timantit	
Perustamisvuosi	1986
Vastuuhenkilö	Toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 18 980,01 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä sekä rakennuttaa, omistaa, vuokrata ja hallinnoida virasto, liike- ja toimitiloja. Yhtiö voi myös omistaa tilojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.	

Talous

KOy Kangasalan Timantti	TP2021	TA2022	TA2023*
Liikevaihto	121 535	0*	0*
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)*	-312 550	0	0
Tilikauden voitto/tappio*	-312 550	0	0
Taseen loppusumma	312 139	1 200 000	2 000 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Käyttöaste	0	0	0
Velkaantumisaste	-98	-99	300

Yhtiö toiminta ja talouden tunnusluvut tulevat muuttumaan tilikausien 2022-2025 aikana timanttikortteli-hankeen edetessä

*Yhtiön hankekustannukset katettu kaupungin SVOP-sijoituksella, lisäsijoituksen tarve 2023 noin 400 000 €

INVESTOINTIEN LIITETIEDOT



8.5 Investointien hankeluettelo

INVESTOINTIEN HANKELUETTELO TA2023-TS2025

Hankelaji

(P)=Peruskorjaus, (S) = sitova hanke, (U) =uudisrakennushanke

Strateginen johto	TA2023	TS2024	TS2025	Perustelut
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden osto (U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden myynti (U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Osakkeet ja osuudet				
Osakkeiden osto (U)	(S)	(S)	(S)	TAE2023 Kiint. Oy Timantti (SVOP) sijoitetun vapaan oman pääoman sijoitus. Kohdentamaton määräraha, Kaupunkikehitys

Sivistyskeskus	TA2023	TS2024	TS2025	Perustelut
Varhaiskasvatus				
Muut koneet ja kalusto				
Varhaiskasv. yhteispalvelut: sähköiset asiointivälineet (P)	(P)	(P)	(P)	Laitteet pedagogiseen toimintaan.
Pikkolan pienten lasten yksikkö, päiväkotit (U)		(U)	(U)	Peruskorjauksen/tilapäistilojen kalustaminen. Kalustusta 2024 PLY.
Lamminrahkan pienten lasten yksikkö (U)	(U)	(U)		Uuden yksikön (päiväkotit) kalustaminen.
Muut koneet ja kalusto erittelemättömät kohteet (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista ja kalustuksen hankintoja lisäryhmiin.
Opetuspalvelut				
Muut koneet ja kalusto				
Esi- ja perusopetuksen jakamaton (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista.
Havisevan koulutalo (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista.
Kirkkoharjun koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista.
Pikkolan PLY, opetus (U)		(U)	(U)	Uuden yksikön kalustaminen
Pikkolan koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Lamminrahkan PLY, opetus (U)	(U)	(U)		Uuden yksikön kalustaminen
Lamminrahkan yhtenäiskoulu (U)	(U)	(U)		Uuden koulun kalustaminen
Ruutanan koulu (U)		(U)		Uuden koulun kalustaminen
Kuhmalahden koulutalo (U)	(U)			Uuden koulun kalustaminen
Huutijärven koulu (P)	(P)			Kalustuksen uusimista

Liuksialan koulu (P)	(P)			Kalustuksen uusimista
Pitkäjärven koulu (P)	(P)			Kalustuksen uusimista
Vatialan koulu (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
Suoraman koulu (P)	(P)			Kalustuksen uusimista

Lukion koneet ja kalusto				
Lukio (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut				
Muut koneet ja kalusto				
Lamminrahkan koulukeskuksen vapaa-aikatilat (U)	(U)	(U)		Vapaa-aikatilojen laitteet ja kalusto
Vuokrattavien vapaa-aikatilojen kunnostaminen (P)	(P)	(P)		Vapaa-aikatilojen laitteet ja kalusto
Lumoava Kangasala-ympäristötaideohjelman hankkeet (U)	(U)			Ympäristötaideohjelman ns. itsenäiset hankkeet
Kirjaston koneet ja kalusto (P)	(P)			Kirjaston laitteet ja kalusteet

Tekninen keskus	TA2023	TS2024	TS2025	Perustelut
RAKENTAMISEN PALVELUALUE				
TALONRAKENNUS				
Päiväkotihankkeet				
Lamminrahka, pienten lasten yksikkö (S)	(S)			Lamminrahkan koulukeskuksen yhteyteen, valmis 2023. Toinen pienten lasten yksikkö, suunnittelu alkaa 2026
Vatialan päiväkotikoti (P)		(P)	(P)	Peruskorjaus, arvio 1,8 M€. Tehtävä alueellinen tarkastelu, ehdotuksena uudisrakennus (7 M€)
Suoraman pienten lasten yksikkö (U,P)	(U/P)	(U/P)	(U/P)	Suoraman pienten lasten yksikkö, alustava arvio 13 M€. Tehtävä alueellinen tarkastelu!
Harjunsalon päiväkotikoti (U/P)		(U/P)	(U/P)	Hankesuunnitelma 2023 (selvitetään uudisrakentamisen tarve ja laajuus, huomioitava Suoraman alueellinen selvitys).
Pikkolan pienten lasten yksikkö (U)	(U)	(U)	(U)	Uusi pienten lasten yksikkö
Päiväkotihankkeet yhteensä				
Kouluhankkeet				
Lamminrahkan koulu (S)	(S)	(S)	(S)	Koulukeskuksen I vaihe valmistuu 2023, yläkoulun (7-9 lk) suunnittelu alkaa 2024
Pikkolan koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Peruskorjauksen tarveselvitys ja suunnittelu 2023-24, toteutus lohkoittain
Kirkkoharjun koulu (P)			(P)	Peruskorjaus 9 M€ (alustava arvio)
Ruutanen koulu (U)	(U)	(U)	(U)	Uusi koulu
Kuhmalahden koulu (U)	(U)			Koulu rakennetaan olemassa olevan päiväkodin yhteyteen laajennuksena, pihaan rakennetaan lähiliikuntaa palvelevia rakenteita

Sariolan koulu (P)	(P)	(P)		Vanhan puukoulun julkisivun ja vesikaton uusiminen. Sahalahden kiinteistöistä on tehtävä alueellinen tarkastelu.
Liuksialan koulu (P)	(P)	(P)		Korjaussuunnittelu 2023, välipohjien ja julkisivujen korjaus
Soten hankkeet				
Terveyskeskus (P)	(P)	(P)		Rakennekorjauksia
Muut rakennushankkeet				
Kyötikkälän kenttä (U/P)	(U/P)	(U/P)		Uusi kalustosuoja v.2023, Huoltorakennuksen kunnostaminen v.2024
Suoraman kenttä (U)	(U)			Uusi huoltorakennus
Peruskunnostusmääräraha (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Juhlatalo Kontula (P)	(P)	(P)		Viemärit, keittö, wc:t v.2023. Vesikatto ja julkisivu v.2024
Lamminrahkan liikuntapuisto (S)	(S)			Huoltorakennus
Automaation saneeraukset (P)	(P)	(P)		Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Kesäteatteri (U)	(U)			Näyttämön kattaminen
Kangasala talo (P)	(P)	(P)	(P)	Sisäankäynnin verkotus ja ulkovalaistuksen uusiminen 2023, katsomotilan sisäkorjauksia 2024, IV järjestelmä 2025 (Herttuan kiinteistöpalvelu)
Kaarinan koti (P)	(P)			Sisätilojen korjauksia (suunnittelu ja toteutus) 2023 (Herttuan kiinteistöpalvelu)
Pääkirjasto (P)	(P)			Sisävalaistuksen uusiminen (vanha osa) 2023 (Herttuan kiinteistöpalvelu)
Tykkitie 1 (P)	(P)	(P)	(P)	Kellarin lattia (työtilat), lämmönjako, ulkoalueet 2023, IV 2024, julkisivut 2025 (Herttuan kiinteistöpalvelu)
Sähköautojen latauspisteet (U)	(U)	(U)		Lainsäädännön mukaisten latauspisteiden rakentaminen
Kuljetusvälineet				
Pakettiauto	(U)			Täyssähköinen pakettiauto

INFRA				
Maa- ja vesirakentaminen				
Pintavesihaittojen poistaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Hulevesien suunnittelu ja rakentaminen
Sadevesiviemäröinnin peruskorjaus ja laajentaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Katujen peruskorj. yhteydessä veden toiminta-alueen ulkopuoliset
Mobilia (P)	(P)	(P)		Satama-alueen maalaiturin ja muiden laiturien korjaus (AVI:n lupa)
Liikennealueet				
Lamminrahka (S)	(S)	(S)	(S)	Katujen, hulevesien, viher- liikunta- ja muiden yleisten alueiden suunnittelu ja rakentaminen
Linkosuon alue (U)		(U)		Kiveys ja vihertyöt talonrakentamisen jälkeen

Lemetty (U/S)	(U/S)	(U/S)	(U/S)	Katujen, hulevesien, viher- ja muiden yleisten alueiden rakentaminen
Lentola, Kangasalan tie (U/S)	(U/S)	(U/S)		Kiertoliittymät (yhteishanke Elyn kanssa) sekä Mäkirinteentien alku (alustava arvio)
Kehä II, eteläinen (Saarenmaa) (U)	(U)	(U)	(U)	Suunnittelu ja rakentaminen (alustava arvio)
Valimomontie (U)		(U)		Aukion valaistus ja pintatöitä sekä taideteos (12 000 €)
Keskusta, (U/S)	(U/S)	(U/S)	(U/S)	Alikulun rakentaminen (MAL-hanke) 2022-23, Elintien al. pohjatutkimukset, torin suunnittelu, opastus. Puuttuu Keskon puolen, torin ja Torikadun rakentaminen
Urheilutie (U)		(U)		Niilo Hakolan raitin pintarakenteet -24, katujen suunn. ja rakentaminen (alustava arvio)
Rantatie (U/P)	(U/P)	(U/P)		Kadun suunnittelu ja rakentaminen (alustava arvio) 360 m
Herttua (U)		(U)	(U)	Kaavoitettavan alueen katujen suunn. ja rakentaminen (alustava arvio)
Huutijärvi (ent. Tredu) (U)			(U)	Liikennejärjestelyt Sahalahdentienillä (alustava arvio)
Kortekumpu (U)			(U)	Kaavoitettavien katujen suunnittelu ja rakentaminen (alustava arvio)
Kehä II pohjoinen, Vatialantien jatke (U)			(U)	Kaavoitettavien katujen suunnittelu ja rakentaminen (alustava arvio) kaava-alueen osa ensin, (Ruutanaan 7,5 M€ koko väylä)
Korvenperän alue (U)		(U)	(U)	Kaavoitettavien al. katujen suunnittelu ja rakentaminen. (alustava arvio)
Lako-ojantie (U)		(U)		Kadun rakentaminen (alustava arvio)
Mäntykuja (U)	(U)			Kadun rakentaminen
Harjakuja (U)	(U)			Kadun rakentaminen
Mattilankuja (U)			(U)	Kadun rakentaminen
VT 9 (S)			(S)	Kangasalan osuus Vt9, Alasjärvi-Käpykangas, parantamisesta (alustava arvio)
Jk+pp-väylät				
Kävely ja pyöräily (U/P)	(U/P)	(U/P)	(U/P)	Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliik. olosuhteiden parantaminen, Finnentien muutostyöt 2023
Alatien pysäkkijärjestelyt (P)		(P)		Odotusalueiden, liikenneturvallisuuden parantaminen
Korvenperäntie (U)		(U)	(U)	Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä välillä Ruutanantie - Siitamantie
Lentolantien kevytväylä		(U)		Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen
Luottamusmiehentien kevytväylä			(U)	Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen
Peruskorjaus				
Katujen peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Rakenteen ja päällysteen uusimistyöt, määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Katuvalaistuksen peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Uusiminen, korjaukset, linjatäydennykset, määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa

Aakkulantie (U/P)	(U/P)	(U/P)		Kadun peruskorjaus ja jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentaminen välille Mallitie-Nikkilän koivukuja
Ilkontien peruskorjaus (P)	(P)			
Muut				
Liikenneturvallisuuden parantaminen (P/U)	(P/U)	(P/U)	(P/U)	Mm. suojatiesaaarekkeitä ja bussipysäkkien parantamista
Kortesuontie (P)	(P)			Liikenteen rauhoittamisen toimenpiteet
Rakentamisen täydentäminen (U)	(U)	(U)	(U)	Kiireelliset talousarvion ulkopuolelta tulleet rakennushankkeet
Ruutanen seisake (U)		(U)	(U)	MAL-hanke, kustannusarvio selviää myöhemmin
Ruutanantien valaistuksen täydentäminen (U)		(U)	(U)	Valtuustoaloitteen mukainen valaistuksen lisäys

ULKOALUEET				
Liikuntapaikat ja muut ulkoalueet				
Kenttien, liik.reittien ja muiden ulk.alueiden perusparant. (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Vehoniemi (U)	(U)	(U)	(U)	Retkeilyalueen rakentaminen vaiheittain
Lähiliikuntapaikat (U)	(U)	(U)	(U)	Lähiliikuntapaikkaohjelma päivitetään viheralueohjelman yhteydessä, määräraharake tarkentuu ohjelman valmistuttua
Pikkola (U)			(U)	Pihan liikunnallisuutta tukevat muutostyöt
Uima- ja venerannat (P)	(P)	(P)	(P)	Uima- ja venerantojen peruskunnostuksia (myös suunnittelu)
Puistot ja muut yleiset alueet				
Vanhojen alueiden ja liikennealueiden perusparantaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Vihertöitä vanhoilla kaava- ja liikennealueilla (kohteet vuosiohjelmassa)
Leikkikentät, koulujen ja päiväkotien pihat (P)	(P)	(P)	(P)	Leikkikenttien, koulujen ja päiväkotien pihojen leikkialueiden peruskorj. sekä kalusteiden uusiminen
Liiku ja leiki (U)	(U)	(U)	(U)	Liiku- ja leikityöryhmän hankkeet. Kaupunginjohtajan päätöksellä käyttö.
Pikon betonin alue/Valimontie (U)	(U)	(U)		Alueen viheralueet ja maisemanhoito (suunnittelu -23)
Kuljetusvälineet				
Ulkoalueiden auto	(U)	(U)	(U)	Autojen uusiminen
Muut koneet ja kalusto				
Ulkoalueiden koneet ja kalusto	(U)	(U)	(U)	Koneiden uusiminen, kiinteistötraktori Lamminrahkaan -23

PAIKKATIETO JA MITTAUS				
Kartoittajien auto	(U)			
ATERIA- JA SIIVOUSPALVELUT				
Ateria- ja siivous, koneet ja kalusto	(U)	(U)	(U)	
Lamminrahkan keittiön ja siivouksen koneet	(U)			
Pikkolan PLY, keittiön ja siivouksen koneet		(U)		
Harjunsalon päiväkodin keittiön ja siivouksen koneet			(U)	
Sariolan koulun keittiön saneeraus		(U)		
Ruutanan koulukeskus, keittiön laajennus			(U)	

KANGASALAN
VESI -LIKELAITOS



8.6 Kangasalan Vesi -liikelaitos

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja Antti Kytövaara

Talous

14.11.2022

Kangasalan Vesi liikelaitos	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TA2023/TP 2021 -%	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	8 511 462	8 330 000	8 330 000	8 930 000	104,9 %	8 930 000	8 930 000
ulkoiset	8 144 593	8 000 000	8 000 000	8 600 000	105,6 %	8 600 000	8 600 000
sisäiset	366 869	330 000	330 000	330 000	90,0 %	330 000	330 000
Toimintamenot	-5 148 293	-5 461 357	-5 461 357	-6 001 577	116,6 %	-6 101 576	-6 501 577
ulkoiset	-4 901 194	-5 180 000	-5 180 000	-5 600 000	114,3 %	-5 700 000	-6 100 000
sisäiset	-247 099	-281 357	-281 357	-401 577	162,5 %	-401 577	-401 577
Toimintakate	3 363 169	2 868 643	2 868 643	2 928 423	87,1 %	2 828 424	2 428 423
Poistot ja arvonalentumiset	-2 299 704	-2 750 000	-2 750 000	-3 000 000	130,5 %	-3 300 000	-3 400 000

Toimintaympäristö 2023

Toiminta sisältää vedentuotannon omista pohja- ja pintavesilaitoksista ja jätevesien johtamisen Tampereelle Viinikanlahden jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi sekä jätevesien käsittelyn Pohjan alueella.

Kangasalan Vesi- liikelaitoksen tehtävänä on johtaa laadukasta talousvettä verkostoon liitetyille asukkaille sekä huolehtia jäteveden johtamisesta puhdistettavaksi turvallisesti. Toiminnan tulee olla taloudellisesti tehokasta ja sen pitää keskittyä huolehtimaan luotettavista vesihuoltopalveluista laitoksen omalla toiminta-alueella. Vesijohto- ja viemäriverkostoon liittyvien määrä tulee kasvamaan yleisesti ja erityisesti Lamminrahkan myötä. Lamminrahkan ensimmäinen asemakaava-alueelle valmistuva vesihuolto saadaan pian käyttöön. Alueen talousvesi hankitaan Tampereen Vedeltä ja jäteveden johdetaan Tampereelle käsiteltäväksi.

Tampereen Vedelle maksettaviin jätevesikorvauksiin varataan 2 200 000 €. Sisäisissä tuotoissa on 100 000 € huleveden palvelumaksua katujen ja yleisten alueiden kuivatuksen osuutena hulevesien investointi- ja käyttökustannuksista. Huleveden ulkoiset tuotot ovat 4 000 € ja kulut 61 436 €.

Painopistealueet

Hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäroinnin järjestäminen ovat vesilaitoksen päätehtävät, mikä edellyttää laadukkaita ja kestäviä vesihuoltoratkaisuja.

Pääpaino investointien osalta on vesi- ja viemäriverkostojen saneerauksissa. Merkittävin uudishanke on Lamminrahkan alueen toisen asemakaavavaiheen vesihuollon suunnittelu ja lähivuosina alueen rakentaminen.

Tuloutus kaupungille

Kangasalan Vesi -liikelaitos tulouttaa kaupungille korkona perustamislainasta ja korvauksena peruspääomasta yhteensä 200 000 euroa vuosittain taloussuunnitelmakaudella 2023-2025.

Uudet vakanssiesitykset

Kangasalan Veden vuoden 2023 talousarvioesitys sisältää 2 vakanssia.

Verkostojen puolelle on varattu määrärahaa yhden verkostoinsinöörin vakanssiin. Tehtävää on hoidettu määräaikaisten järjestelyin, joka on tarpeen täyttää vakinaisella henkilöllä.

Verkosto- ja laitospuolelle on varattu määrärahaa yhden projekti-insinöörin vakanssiin. Tehtävää on hoidettu määräaikaisena tehtävänä, johon on kuulunut vesilaitoksen eri ylläpitojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitotehtäviä. Tehtävä on tarpeen täyttää vakinaisella henkilöllä.

STRATEGISET TAVOITTEET VUONNA 2023

Numero	Strateginen tavoite
1.	Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
4.	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
9.	Tuottava, tehokas ja vaikuttava

Kangasalan Veden strategiset tavoitteet on valittu 2018 hyväksytystä vesilaitoksen strategiasta vuosille 2018-28 ja se pohjautuu kaupunkistrategia 2025. Kaupunki on hyväksynyt uuden kaupunkistrategian 2029 ja siitä yhteiset strategiset tavoitteet ovat 1. Elinvoiman edellytykset kunnossa ja 5. Liikkuva ja harrastava Kangasala. Kangasalan Vesi päivittää strategia vuoden 2023 aikana.

Toiminnalliset tavoitteet 2023

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.8	Asiakaspalvelutyökalujen kehittäminen
1.9	Toimintavarmuus ja sen kehittäminen
4.4	Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen / Edistämme työhyvinvointia ja vähennämme sairauspoissaoloja
4.7	Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen ja moniosaamisen lisääminen
9.4	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ vesijohtoverkostopituus €/km	1745	1890	2135	2127	2163
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ viemärijohtoverkostopituus €/km	3762	4290	4657	4652	4796
Putkirikkoja (talousvesi) / verkostopituus, kpl/100 km	3,4	6	6	6	6

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Laskutettu vesimäärä, m3	1 792 000	1 700 000	1 720 000	1 720 000	1 720 000
Laskutettu jätevesimäärä, m3	1 636 000	1 540 000	1 620 000	1 610 000	1 610 000
Vesijohtoverkosto, km	412	414	417	418	419
Viemäriverkosto, km	339	339	342	343	344
Hulevesiverkosto, km	62	62	62	62	62
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	24	24	26	26	26
Sairauspoissaolo, %	1,9	5	5	5	5
Liikevaihto euroa/asukas *	260,8	252,4	254,4	259,5	275,9

Väestö (tilastointipäivä 31.12.)

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

2021: 32 622 virallinen

2022: 32 250 ennuste

2023: 33 800 ennuste

2024: 34 300 ennuste

2025: 34 800 ennuste

8.6.1 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tuloslaskelma TA2023-TS2025

14.11.2022

	TP 2021 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2022 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2023 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2023 Ulkoiset	TS 2024 Ulkoiset ja sisäiset	TS 2025 Ulkoiset ja sisäiset
Liikevaihto	8 509 463	8 330 000	8 930 000	8 600 000	9 230 000	9 930 000
Liiketoiminnan muut tuotot	1 999					
Materiaalit ja palvelut	-3 768 459	-3 976 476	-4 355 643	-4 105 643	-4 449 234	-4 818 899
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-737 632	-816 841	-906 543	-906 543	-899 634	-949 121
Ostot tilikauden aikana	-737 632	-816 841	-906 543	-906 543	-899 634	-949 121
Palvelujen ostot	-3 030 827	-3 159 635	-3 449 100	-3 199 100	-3 549 600	-3 869 778
Henkilöstökulut	-1 282 967	-1 406 639	-1 454 757	-1 454 757	-1 461 066	-1 491 151
Palkat ja palkkiot	-962 470	-1 054 623	-1 095 696	-1 095 696	-1 101 613	-1 125 053
Henkilösivukulut	-320 498	-352 016	-359 061	-359 061	-360 126	-366 771
Eläkekulut	-198 644	-198 644	-198 644	-198 644	-199 523	-203 358
Muut Henkilösivukulut	-160 417	-149 042	-160 417	-160 417	-160 602	-163 413
Poistot ja arvonalentumiset	-2 299 704	-2 750 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 300 000	-3 400 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 299 704	-2 750 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 300 000	-3 400 000
Liiketoiminnan muut kulut	-96 867	-78 242	-39 600	-39 600	-39 700	-39 950
Liikelylijäämä (-) alijäämä)	1 063 465	118 643	80 000	0	-20 000	180 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-194 516	-261 000	-244 000	-44 000	-280 000	-332 000
Muut rahoitustuotot	24 926	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Kunnalle maksetut korkokulut	-29 604	-29 604	-29 604		-29 604	-29 604
Muille maksetut korkokulut	-19 321	-66 000	-49 000	-49 000	-85 000	-137 000
Korvaus peruspääomasta	-170 396	-170 396	-170 396		-170 396	-170 396
Muut rahoituskulut	-121					
Ylijäämä (Alijäämä) ennen satunnaisia er	868 949	-142 357	-164 000	-44 000	-300 000	-152 000
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	6 604					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	875 553	-142 357	-164 000	-44 000	-300 000	-152 000

8.6.2 Kangasalan Vesi –liikelaitoksen investoinnit TA2023-TS2025

Hankelaji: (P)= peruskorjaus, (S)= sitova hanke, (U)= uudisrakennushanke

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen investoinnit 2023 - 2025

Kangasalan Vesi -liikelaitos	TA2023	TS 2024	TS 2025	Perustelu
Vesilaitos				
Johtoverkostot ja laitteet (uusinvestoinnit)				
Kangasalan vesijohdon täydennys (U)	(U)	(U)	(U)	Toiminta-alueen vesijohtoverkoston täydentäminen
Lamminrahka (S)	(S)	(S)	(S)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Herttuala (U)		(U)	(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Korvenperän alue (U)		(U)	(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Keskusta (U/P)	(U/P)	(U/P)	(U/P)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kehä II, eteläinen (Saarenmaa) (U)	(U)	(U)	(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kehä II pohjoinen, Vatialantien jatke (U)			(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Lemetty (U)	(U)	(U)		Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kortekumpu (U)			(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Mattilankuja (U)			(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Rantatie (U)	(U)	(U)		Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Vesijohtoverkoston peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Etäluettavat vesimittarit (U/P)	(U/P)	(U/P)	(U/P)	Etäluettavien vesimittareiden kokeiluhanke
Kaukovalvonta ja automaatio (U/P)	(U/P)	(U/P)	(U/P)	Kyber / järjestelmän kehittäminen
Vesilaitoksien peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Vedenkäsittelylaitoksien kunnostus käyttöä ylläp.
Koneet ja kalusto (U)			(P)	Mittalaite (GPS)
Vesilaitos määräraha yhteensä	1 945 000	2 030 000	2 770 000	
Viemärlaitos				
Kangasalan viemäroinnin täydennys (U)	(U)	(U)	(U)	Toiminta-alueen viemäroinnin täydennys
Lamminrahka (S)	(S)	(S)	(S)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Herttuala (U)		(U)	(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Korvenperän alue (U)		(U)	(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Keskusta (U/P)	(U/P)	(U/P)	(U/P)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kehä II, eteläinen (Saarenmaa) (U)	(U)	(U)	(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto

Kehä II pohjoinen, Vatialantien jatke (U)			(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Lemetty (U)	(U)	(U)		Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kortekumpu (U)			(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Mattilankuja (U)			(U)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Rantatie (U)	(U)	(U)		Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Jätevesiviemäriverkoston peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Jätevesipumppaamoiden peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Kunnostustyöt pumppaamoiden käyttökunnon ylläpit.
Kaukovalvonta ja automaatio (U/P)	(U/P)	(U/P)	(U/P)	Kyber / järjestelmän kehittäminen
Toiminnanohjausjärjestelmä (P)			(P)	Toiminnanohjaus uusiminen Huoltoauton hankinta vanhan auton tilalle
Kuljetusvälineet		(P)		
Viemärlaitos määräraha yhteensä	1 900 000	2 070 000	2 805 000	
Sadevesiverkko				
Keskusta (U/P)	(U/P)	(U/P)	(U/P)	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Herttua (U)	(U)	(U)		Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Lemetty (U)	(U)	(U)		Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Sadevesiverkoston peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Sadevesiverkko määräraha yhteensä	360 000	290 000	150 000	
Investoinnit yhteensä	4 205 000	4 390 000	5 725 000	

8.6.3 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen rahoituslaskelma TA2023- TS2025

14.11.2022

Kangasalan Vesi -liikelaitos	TP 2021 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2022 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2023 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2023 Ulkoiset	TS 2024 Ulkoiset ja sisäiset	TS 2025 Ulkoiset ja sisäiset
Toiminnan rahavirta						
Liikelyläämä/-alijäämä	1 063 465	118 643	80 000	0	-20 000	180 000
Poistot ja arvonalentumiset	2 299 704	2 750 000	3 000 000	3 000 000	3 300 000	3 400 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-194 516	-261 000	-244 000	-44 000	-280 000	-332 000
	3 168 653	2 607 643	2 836 000	2 956 000	3 000 000	3 248 000
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-4 582 243	-5 575 000	-5 575 000	-4 205 000	-4 390 000	-5 725 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 413 590	-2 967 357	-2 739 000	-1 249 000	-1 390 000	-2 477 000
Rahoituksen rahavirta						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		2 000 000	1 000 000	1 000 000	2 000 000	2 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-450 000	-250 000	-300 000	-300 000	-300 000	-500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-56 666	-56 666	-56 666	0	-56 666	-56 666
	-506 666	1 693 334	643 334	700 000	1 643 334	1 443 334
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutos kunnalta	576 385					
Saamisten muutos	-344 934					
Korottomien velkojen muutos kunnalta	25 978					
Korottomien velkojen muutos	1 662 827	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
	1 920 256					
Rahoituksen rahavirta	1 413 590	2 293 334	1 243 334	1 300 000	2 243 334	2 043 334
Rahavarojen muutos	0	-674 023	-1 495 666	51 000	853 334	-433 666